

INFORMATOR

NSPRV-CPTE

BESPLATAN
PRIMERAK

sindiso@sbb.rs
www.nsprv.org
www.srpss.org.rs

NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE • GODINA 6 • JANUAR-FEBRUAR 2012 • BROJ 56-57

ПРЕЧАНСКИ УЧИТЕЉИ У СРБИЈИ XIX ВЕКА (V)

Кад је реч о школама у првим годинама живота слободне Србије, није могуће, а да се не нагласи улога пречанских учитеља, а нарочито Војвођана, који су преласком у Србију много учинили за интелектуално и културно подизање још слабе и измучене Србије. Без Срба из Аустрије шко-

ловање Срба у првим данима слободе у Србији претходним бројевима Информатора писали смо о раду српских учитеља "из прека" у Србији XIX века и њиховој улози у: науци, књижевности, новинарству, издавачкој делатности, библиотекар-

ству, позоришној, музичкој и ликовној делатности тога доба, о друштвеним активностима и положају пречанских и њих учитеља, а у овом броју о учешћу у бунама и револуцијама 1848-1849 и склоности тадашњих учитеља према кафанама и алкохолизму. (Насијавак на сир. 2)

ЈОШ ЈЕДНИ ПРОПАЛИ ПРЕГОВОРИ СрпС једини одбио „замрзавање“ коэффицијената

Представници Министарства просвете и представници СОС, УСРПС и ГСПРС „Независност“ прихватили у целини Предлог о изменама и допунама Уредбе о коэффициентима, а представници Синдиката радника у просвети Србије једини одбили „замрзавање“ Уредбе и козметичке преправке. О разлозима неприхватања овог споразума и тако дефинисане Уредбе генерални Секретар Синдиката проф. Хаџи Здравко М. Ковач је упутио допис помоћницима министра просвете Желимиру Попову и Бојани Митровић у коме се између осталог каже: Поштовани, У складу са раније постигнутим договором, достављамо Вам Предлог Уредбе о коэффициентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама. Предлог измене ове Уредбе је у складу са раније договореним критеријумима и принципима, које смо Вам поновили и на јучерашњем састанку. СрпС сматра да су у Предлогу садржани минимални захтеви како би се ранији паритет између плате за најједноставнији и најсложенији рад у образовању сачували, а истовремено исправила неправда према категоријама запослених којима је утврђен коефицијент у износу недовољном да би им била исплаћивана и законом загарантована минимална зарада.

Напомињемо да је за СрпС неприхватљив Предлог коэффициентената у предшколском васпитању и образовању који Вам је достављен непосредно пре јучерашњег састанка, а који су потписали Самостални синдикат предшколског васпитања и образовања, Синдикат образовања Србије и Грански синдикат просветних радника Србије „Независност“ – Одбор за предшколство, јер је супротан заједничком ставу синдиката који смо заступали на претходним састанцима, као и тачки 7. Споразума који је закључила Влада Републике Србије са репрезентативним синдикатима, дана 01. априла 2011. године.

„СрпС сматра да је за додатно финансирање предшколског васпитања и образовања са нивоа републичког буџета потребно обезбедити додатна

средства, ван оних предвиђених за редовно финансирање осталих сектора образовања који су се и досад финансирани са централног нивоа. У том смислу је за СрпС прихватљиво да се и коефицијенти за запослене у предшколским установама нађу у новој Уредби о коэффициентима“ пише Ковач.

Разлог овог дописа је то што су у среду, 07.12.2011. одржани још једни неуспешни (читај: пропали) преговори између репрезентативних синдиката просветних радника и представника Министарства просвете. Тема састанка је била Уредба о коэффициентима запослених у јавним службама, односно измена ове Уредбе у делу који се односи на запослене у систему образовања. Нажалост, домаћини и они који су упутили позив синдикатима запослених у просвети нису ни дошли на овај састанак: министар школски, професор приватног универзитета Мегатренд, др Жарко Обрадовић, његова десна (и лева) рука за све и свја, мр Зоран Костић, помоћник за средње образовање и надзор, као и рад школских управа и др Желимир Попов, помоћник министра за предшколско и основно образовање. Уместо њих, просветаре је дочекао потпуно збуњени координатор рада школских управа, проф. Мирослав Стаменковић, који и сам није знао шта је тема састанка, па су учесници део састанка посветили разјашњавању разлога за сазивање овог скупа. Сем поменутог Стаменковића, нешто касније се на састанку појавила и помоћница министра просвете и науке задужена за послове финансија, г-ђа Бојана Митровић, која је, видљиво нерасположена, изјавила „да се неће бавити туђим послом“ (!), ваљда мислећи на Попова (предшколско и основно образовање и васпитање) и колегу Маринчића који „покрива“ сектор средњег образовања којим се некада бавио колега Лазаревић, а који је припојен сектору г-дина Костића. Што се тиче синдиката, они су били у готово пуном саставу – изостали су једино представници Уније, али су зато састанку присуствовале колегинице из Синдиката предшколског образовања, које су тих дана биле у протесту, додуше веома малобројном, наводно из жеље да не ремете редован васпитно-образовни процес у београдским вртићима и које су тог дана пред злање министарстава у Немањиној 22-26 довеле чак 10-ак штрајкача, што је толико забринуло Попова и Маринчића, да се нису ни појавили на састанку. (Насијавак на сир. 3)

А САДА СВИ У НОВЕ РАДНЕ ПОБЕДЕ Други почетак другог полугодишта

За ученике је 16. јануара почело друго школско полугодиште. Али на кратко, пошто је, због кијамета у зимском периоду, Влада увела ванредно стање - у почетку на делу територије, а потом и у целој Републици.

После двонедељног „наметнутог“ распуста и (за неке) и додатног од недељу дана принудног одмора, од 20. фебруара ђаци (и студенти) су опет у школама (и на факултетима), а запослени у државним фирмама на својим радним местима. Ипак, због временских неприлика и других разлога наставе првих радних дана није било у 53 школе (и 115 издвојена одељења тих школа) од укупно 1.796 основних и средњих школа колико их је у Србији. У међувремену се и то стање нормализовало, па је остало отворено питање надокнаде пропуштеног.

Док се очекује следећи (васкршњи) распуст подсећамо да је календаром рада за ову школску годину предвиђено је да друго полугодиште траје до 18. маја за матуранте гимназија, односно до 25. маја за „осмаке“ и ученике завршних разреда средњих стручних школа.

За ученике од првог до седмог разреда друго полугодиште траје до 8. јуна, а за остале средњошколце школска година завршава се 15. јуна.

У школама у Војводини, према календару рада који доноси покрајински секретар за образовање, друго полугодиште завршава се 13. јуна за ученике од првог до седмог разреда, односно 30. маја за ученике осмог разреда.

За матуранте војвођанских гимназија друго полугодиште завршава се 23. маја, односно 30. маја за ученике завршних разреда средњих стручних школа. За ученике првог, другог и трећег разреда гимназија и за ђаке првог и другог разреда трогодишњих средњих стручних школа у Војводини, летњи распуст почиње 21. јуна.

У овом броју можете још читати:	
МЕЂУНАРОДНИ ДАН МАТЕРЊЕГ ЈЕЗИКА.....	стр. 4
ЗАШТИТНИКУ ПРОСВЕТЕ У ЧАСТ	стр. 5
НОВИ ЗАКОН И КВАЛИТЕТ УЉБЕНИКА.....	стр. 5
ЈУБИЛАРНЕ НАГРАДЕ И ДАЉЕ ЗАМРЗНУТЕ	стр. 6
ЛИЧНИ СТАВ	стр. 8
ЗАРАДЕ НИ ЗА ПОЛА ИНФЛАЦИЈЕ	стр. 9
ДЕЦЕМБАРСКА ПРИМАЊА УВЕЋАЛА 13 ПЛАТА	стр. 10
ПРАВНИЦИ ОДГОВАРАЈУ	стр. 11
ДЕДА МРАЗ ДОБИО ОТКАЗ.....	стр. 12
ДЕЦА РОЂЕНА У ЛЕТО СУ ЛОШИЈИ ЂАЦИ.....	стр. 12

PREČANSKI UČITELJI U SRBIJI XIX VEKA (V)

(Nastavak sa str. 1)

Životni uslovi i svakodnevni život

O porodičnom i svakodnevnom životu srpskih učitelja XIX veka ima vrlo malo podataka. Najuočljivije su bile razlike između prečanskih i srbijanskih učitelja, kako po oblačenju, tako i po običajima, manirima, ishrani itd. Nisu imali neki naročit društveni ugled, posebno seoski učitelji.

„Franačka nošnja“ učitelja Milutina Budimirovića, koji je rođen u Velikom Aradu, izazivala je podozrenje kod užičkih Turaka. Zbog „nemačkog odela“ mnogi prečanski učitelji su nazivani Nemcima ili „nemečkarima“.

Najveći broj prečanskih učitelja živeo je u bračnoj zajednici. Na primer, Dimitrije Arsenijević Putnik sa ženom Marijom nastanio se u Kragujevcu. Tamo su izrodili petoro dece: Đorđa, Sofiju, Kostu, Radomira (general – vojvoda) i Milu. Pošto su bili siromašni, uložili su ogroman napor da decu školuju. Isti problem imao je Todor Vlajić, kao i mnogi drugi malo plaćeni učitelji, jer je školovao četiri kćerke.

Aleksa Stojić se u Valjevu oženio „čerkom sveštenika divačkog Jakova i sa njom dobio sinove Kasijana (1826) i Kostu (1832), potonje ugledne valjevske građane.

Dura Jakšić spada u red onih učitelja koji su se oženili kćerkom svog kolege. Njegova žena Hristina (Tina, 1841-1886; venčali se 1862. godine) poticala je iz porodice požarevačkog učitelja Sime Nikolića. Njihov brak nije bio uspešan zbog dugog odvojenog života i Jakšićevog pijanstva. Jakšićev tast Sima Nikolić (1819-1879), Sremac, ženio se četiri puta, a njegovi brakovi su se završavali neuspehom takođe zbog pijanstva.

Mnogim učiteljima su žene i deca ostali u Austriji. Na primer, žena požarevačkog učitelja Konstantina Bibića 1830. godine odbijala je da iz Novog Sada pređe u Srbiju iako ju je suprug stalno zvao. Bibić je odlučio da Miloševo „sijatelstvo verno do smrti služi“. I žena Alekse Popovića, nakućanskog učitelja, ostala je da živi u Novom Sadu (1836). A supruga ubskog učitelja Dimitrija Nikolajevića je živela sama devet godina u Zemunu (1841).

Prečanske učiteljice većinom su u Srbiju dolazile kao mlade ili kao udovice. Gurgusovačka učiteljica Anka Petrović napustila je službu i udala se za tamošnjeg lekara.

Bilo je i nekoliko slučajeva da je učitelj napustio svoju ženu i otišao u Turšku, odnosno Staru Srbiju. Milutin Budimirović, koji je posle učiteljske službe napredovao u karijeri (sekretar Rujanskog sreza – Užički okrug, a kasnije činovnik Upraviteljstva varoši Beograda i Popečiteljstva unutrašnjih dela), pošto je bio avanturista, napustio je službu i porodicu i otišao u Leskovac. U Bitolju mu se izgubio svaki trag.

Načelnik Svrliškog sreza Stefan Nedeljković napisao je u jednom raportu da je Trifun Barać, učitelj niševske škole, 14. oktobra 1842. godine iz sreske kancelarije izveo pisara Kostu Mihailovića, pa je njega i svog desetogodišnjeg sina poveo preko granice – u Niš. Pri tom je ženu i četiri kćerke ostavio u velikom siromaštvu. Načelniku nije bio poznat uzrok njegovog bekstva.

Odvojen život učiteljskog i bračnog para Krčedinac učinio je da dođe do razvoda njihovog braka. Marija, rodom iz Vršca, tražila je razvod pošto se već zaposlila u Sarajevu (1854). Njen bivši suprug Jakov Krčedinac, Pančevac, zaposlio se u Paležu. On je 9. maja 1856. godine dobio otpusnicu od Magistrata u Pančevu, a 5. januara sledeće godine Šabačka konzistorija dozvolila mu je da stupi u drugi brak – s Magdalenom Radljevac, iako je njegova prva žena bila živa.

Ali najneobičniji od svih slučajeva bila je razmena zakonitih žena učitelja Simeona Ilića i sveštenka Arsenija Neškovića u Trešnici (Rađevski srez Podrimskog okruga). Taj nesvakidašnji događaj ogorčio je meštane, pa su se oni žalili Popečiteljstvu prosvete i crkvenih dela. Po završenom suđenju januara 1853. godine učitelj Simeon je otpušten iz službe, a sveštenik Arsenije premešten je u drugu parohiju. Kasnije je on vraćen u svoju staru parohiju, a učitelj, koji se u međuvremenu zaposlio u kancelariji Podgorškog sreza (Valjevski okrug), bezuspešno je pokušavao da se vrati na svoje ranije radno mesto.

Može se reći da su se prečanski učitelji mnogo teže snalazili od svojih domaćih kolega i imali su veće bračne probleme. Mnogi prečanski učitelji su, prelaskom u Srbiju, razorili svoj brak, a neki od njih nisu se nikada ni ženili, naročito oni koji su u Srbiju došli u podmaklim godinama.

Kafane i alkoholizam

Kafane su u početku držali Turci, a gosti su služeni kafom. Kasnije, pred početak Prvog srpskog ustanka, počinju da ih otvaraju i hrišćani. U njima su se točili vino i rakija. Raniji naziv kafana zamenjen je nazivom mehana. Od sredine XIX veka dominiraju cincarske mehane, naročito duž Carigradskog drumu.

U to vreme, mnogo su se pila alkoholna pića, naročito rakija. Dimitrije Petrović (Slavko Zlatojević) kao najveće zlo smatrao je pijeње rakije. Zapisao je u svom dnevniku da je po vašarima vidao čak i pijane žene, „a i sveštenici i učitelji pili su rakiju kao vodu“.

Mnogi učitelji, mučeni nostalgijom i u stalnom sukobu s lokalnom sredinom, nalazili su utehu u alko-

holu. Poznato je da je knez Miloš Obrenović opominjao Avrama Gašparovića i pretio mu gubitkom učiteljskog zvanja „ako se pića ne okane“. Avram je morao da obeća da će ostaviti alkohol (30. septembra 1838). Ipak, on je iste godine napustio prosvetu, odnosno Vojnu akademiju.

Učitelj Lazar Nikolić, Deliblaćanin, godine 1836. učiteljovao je u selu Provu (današnji Aleksandrovac kod Požarevca). Tada je dobio lošu ocenu iz vladanja i radne sposobnosti. U izveštaju Petra Radovanovića stoji napomena da su Oreovica i Svin (Svine, Svinje, današnji Petrovac na Mlavi) blizu, a pošto oba sela imaju učitelja, škole bi se mogle u jednu sjediniti, naročito zbog toga što je „učitelj Lazar Nikolić pijanica“. Tako je i urađeno, a Lazar je otpušten. Otišao je u Veliku Planu, gde je umro već 2. februara 1840. godine.

U kasnijim izveštajima, popisima i kondukt listama podatke nalazimo uglavnom u rubrikama „sposobnosti“, „vladanje“ i „primedbe o pijanstvu učitelja“. Već u popisu iz septembra 1840. godine kao pijanice su navedeni učitelji Živojin Kerečki i Jovan Branković. Sava Popović je ocenjen kao pijanica, rdavog ponašanja i hulitelj na Boga (1845). A za učitelja Pavla Markovića, rodom iz Perleza, pisalo je da je, pijan, tukao svoje đake „čime stigne“ (1845).

Ilija Stanislavljević, gročanski učitelj, opominjan je više puta usmeno, a kasnije i u pisanoj formi, preko načelnštva. Ali on je i dalje skitao po mehanama, gde je pio s ribarima i lađarima. Milovan Spasić, glavni upravitelj osnovnih učilišta, zatekao ga je pijanog u školi 21. jula 1847. godine.

U popisu učitelja iz 1847. godine samo su dvojica ocenjena kao pijanice: Đorđe Gašparović i Ignjat Pavlović.

Popečiteljstvo prosvete preporučilo je 16. avgusta 1850. godine upravitelju osnovnih škola Petru Radovanoviću da Jovana Brankovića, podgoračkog učitelja, zbog pijanstva premešti u drugi okrug, s manjom platom, te da u ostavi godinu dana da se popravi. U protivnom, da se „liši učiteljskog zvanja“.

Iz literature je poznato da su i Đura Jakšić i njegov tast Sima Nikolić mnogo pili. Oni su, kao i drugi alkoholičari, naneli veliku štetu svojim porodicama, a sebi znatno skratili život.

Na osnovu podataka iz istorijskih izvora može se zaključiti da je broj učitelja koji su se odali alkoholu ipak bio neznatan.

Učešće u bunama i revolucijama 1848-1849

Nekoliko prečanskih učitelja neposredno je učestvovalo u borbama Karadorđe-vo ustanka. To su bili Andrija Popović i njegov sin Stevan, zatim Aleksa Stojić i Jovan Rusmirović. Odmah po povratku u Austriju Aleksa je mobilisan i upućen u rat protiv Napoleona Prvog. On je u tom ratu pokazao vojnu veštinu i hrabrost, te je unapređen u stražmestra. Iako je posle demobilizacije imao ponudu za vojnu vežbu, Aleksa se vratio u domovinu svojih predaka, verovatno 1817. godine.

Kada je reč o bunama protiv samovolje kneza Miloša, u njima su učestvovala samo dva učitelja – Mihailo Borisavljević i Petar Radosavkić, i to u tzv. Čarapiće-voj buni 1826. godine. Za razliku od prethodne, Đakove bune ona je, po karakteru, bila politička zavera u organizaciji Đorđa Čarapića, sinovca Vase Čarapića. Đorđe je poginuo u sukobu s Miloševom poterom, a njegovi glavni saučesnici, pomenuti učitelji, uhapšeni su i surovo kažnjeni zbog pisanja proklamacija i spremanja bune. Po presudi od 1. i 2. maja 1826. godine, Borisavljeviću su odušene obe šake i vrh jezika a Radosavkiću je odušena desna ruka i deo jezika. Obojica su preboleli rane i vraćeni su roditeljima posredstvom Magistrata u Zemunu. Kasnije su ih heteristi, pomogači Čarapićeve zavere, pokazivali svetu kao primer varvarstva. Radosavkić se od 1828. godine, uz dozvolu Magistrata, trajno nastanio u Pančevu.

Neki prečanski učitelji su učestvovali i u revoluciji 1948 – 1949. godine. Najpoznatiji među njima bio je Đura Jakšić, koji se početkom 1849. godine kao dobrovoljac priključio Diškrećanskom bataljonu. Borio se protiv mađarskih revolucionara kod Mokrina (22 – 23 april), a posle poraza u toj borbi pobeo je sa bratom Maksimom, preko Srema, u Beograd. Njegov otac, Dionisije Jakšić, paroh u Srpskoj Crnji, jedva je izbegao smrtnu kaznu zbog govora koji je održao u crkvi protiv Mađara (18. april 1949). Po povratku u Vojvodinu Jakšić je pristupio Kikindskom bataljonu i borio se kod Malog Idoša (14. jul 1849), odakle je ranjenog druga Emila Kostovića preneo u Rumu. Tokom iste, 1849. godine on je uradio slike Pad Sent Tomaša i Šijonski sužanj (svakako na svom putu ka romantizmu).

U revolucionarnim borbama 1849. godine kao dobrovoljac je učestvovala i Pančevac Đorđe Borisavljević (1827-1898), koji je potom prešao u Beograd.

Petar Jovanović, rodom iz Iriga, kao šabački učitelj uputio je 5. jula 1848. godine molbu Popečiteljstvu prosvete da mu dozvoli „da se bavi međuonostranim Srbima“. Molba mu je odobrena i on je već posle pet dana dobio pasoš. Po završenoj revoluciji Jovanović se vratio u šabačku školu, a od 1854. godine službovao je u Beogradu.

U vreme bune 1848. godine, Atanasije Nikolić je boravio u Karlovcima, Perlezu i Titelu.

Uplašen za svoju porodicu jagodinski učitelj Arkadije Iskrić molio je 27. marta 1849. godine Popečiteljstvo prosvete da mu odobri odsustvo od 20 dana. Potom je otišao u Austriju i doveo ćerku i ženu.

КОРАК НАПРЕД, ДВА НАЗАД! ЈОШ ЈЕДНИ ПРОПАЛИ ПРЕГОВОРИ

Представници Синдиката радника у просвети Србије
једини одбили замрзавање Уредбе
(Наставак са стр. 1)

„7. Разговори о корекцији коефицијената за обрачун плата запослених у просвети почели су 01. јуна 2011. године, а завршили се 01. октобра 2011. године, како би примена измењених, односно нових коефицијената почела је 01. јануара 2012. године.“
(Споразум синдиката и Министарства просвете од 01.04.2010. год.)

Шалу настрану, тачна је бројка штрајкача, али разлог изостанка дужности Министарства школског остао је и после састанка тајна. Међутим, за сталне преговараче из реда просветара очигледно није, јер је јасно да је састанак сазван на иницијативу министра просвете, али и да друга страна уствари ништа није учинила од последњег састанка (04. октобра), па стога нису ни дошли на састанак, док су присутни представници Министарства требали само да послуже Министарству да још мало купе време за оно што следи, а то је фиктивно мењање Уредбе, у смислу да се она само усклади са важећим новим занимањима из нове номенклатуре занимања и звања и да се у њу унесу референти, попут онога који се бави безбедношћу и здрављем запослених или јавним набавкама, а не и да се коефицијенти макар и симболички коригују навише. Остаје и даље тајна зашто након 2 месеца и 3 дана Министарство финансија није успело израчунати колико кошта измењени члан 3. помињање Уредбе који говори о додацима на плату директора школе, у зависности од броја одељења, помоћника директора, ментора, приправника, руководиоца, стручног тима за инклузивно образовање или

превенцију насиља, координатора практичне наставе, разредног старешину или педагошког саветника, самосталног педагошког саветника, вишег педагошког саветника, високог педагошког саветника и неких других категорија које су (наводно) усаглашене са колегама Поповим и Маринчићем и чијим би усвајањем, барем делом, било удовољено захтевима синдиката од раније познатим Министарству и Влади.

Нажалост, ништа од овога није у претходном периоду урађено и у моменту док је Влада пред усвајањем Закона о буџету за следећу годину, нико жив не зна да ли је уопште она спремна да неку додатну црквицу издвоји за просвету и да бар у делу који се односи на додатке на плату нешто поправи боље. Синдикати су и овом приликом поновили да не одустају од договореног принципа који је промовисао управо наш Синдикат, а то је да запослени на најједноставнијим пословима има толики коефицијент који би помножен са важећом ценом рада био бар једнак минималној заради, као и да односи у платама пре замрзавања морају бити сачувани. Међутим, и нажалост, решења која су у Нацрту Закона о буџету, свасвим сигурно не обећавају ништа друго до да плате буду усклађиване само са инфлацијом (у априлу 2012.) и тек незнатно повећане у октобру 2012. за половину раста БДП у 2011. години уколико, наравно, тог повећања и буде.

Док очекујемо да рачуници из министарства школског или министарства чувара државне касе израчунају колико коштају захтеви просветара, подсећамо колеге да нада умире последња.

У међувремену демистификован је изостанак

главног координатора и преговарача са предшколцима и другим запосленим у просвети око коефицијената, др Желимира Попова, који се у петак извинио репрезентативним синдикатима „због немогућности да присуствује састанку“ који је, између осталих, и сам заказао, пошто је „у заказано време присуствовао скупу Сталне конференције градова и општина на којој се разговарало и о положају и финансирању предшколског образовања.“ „С обзиром на то да је оснивање и финансирање предшколских установа поверено локалним самоуправама, моје присуство на том скупу је било неопходно“, каже се у допису који је синдикатима доставио помоћник министра, Желимир Попов. У том допису помоћник синдиката, да не поверујете, подсећа да „као што знате, заказани састанак у Министарству просвете и науке није одложен“, иако су сви заинтересовани, сем њега (Попова) и Костића били присутни, као и да је „њега (састанак, прим. аут.) је водила Бојана Митровић – помоћник министра просвете и науке за финансије са ресорним начелницима“, о чему нас је такође обавестио помоћник Попов, иако нам није јасно ко су помињани ресорни начелници, осим ако под тим г-дин Попов не сматра две госпође које су у салу за састанке ушле у моменту када су већ сви остали састанак напустили. На овај начин, не умањујући жељу и намеру г-дина Попова да се извини за неучествовање на састанку који је сам сазвао и све оно што смо у претходном делу текста навели, након читања дописа од 08. овог месеца, једино што можемо да закључимо је да је г-дин Попов овим дописом дао свој лични допринос причи о лудом и збуњеном.

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ
И НАУКЕ
Сектор за предшколско и основно
образовање и васпитање
Број: Службено
14.12.2011. године
Београд
Немањина 22-26
сј/рв

СЛУЖБЕНА БЕЛЕШКА

са састанка одржаног у Министарству просвете и науке
дана 13.12.2011. године са почетком у 11,00 часова

Састанак је одржан као наставак састанка од 07.12.2011. године, ради разматрања Предлога измена и допуна Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“ бр. 44/01, 15/02, 30/02, 32/02, 69/02, 78/02, 61/03, 130/03, 67/04, 120/04, 5/05, 26/05, 81/05, 105/05, 109/05, 27/06, 58/06, 82/06, 106/06, 10/07, 40/07, 60/04, 91/07, 106/07, 7/08, 9/08, 24/08, 26/08, 31/08, 44/08, 54/08, 108/08, 113/08, 79/09, 25/10 и 20/11), који су припремили и доставили Самостални синдикат предшколског васпитања и образовања Србије, Синдикат образовања Србије и Грански синдикат просветних радника Србије „Независност“.

Састанку су присуствовали:

Представници Министарства: др Бојана Митровић, помоћник министра – Сектор за финансије; мр Желимир Попов, помоћник министра – Сектор за предшколско и основно образовање и васпитање; Драган Маринчић, начелник Одељења за средње образовање и васпитање; Светлана Бокшан-Радошевић, шеф Одсека за нормативне и правне послове у предшколском и основном образовању и васпитању; Марина Хасановић, шеф Одсека за ученички и студентски стандард; Гордана Радовановић, виши саветник – Сектор за финансије и Сузана Јакобсон, саветник у Одсеку за нормативне и правне послове у предшколском образовању и васпитању.

Представници синдиката: Самостални синдикат предшколског васпитања и образовања Србије – Љиљана Киковић и Миленковић Милијана; Синдикат образовања Србије – Бранислав Павловић; Грански синдикат просветних радника Србије „Независност“ – Томислав Живановић; Унија синдиката просветних радника Србије – Будимка Палија Чикарић; Синдикат радника у просвети Србије – проф. Хаџи Здравко М. Ковач и Слободан Брајковић.

Присутни представници Министарства просвете и науке, као и представници наведених синдиката, осим представника Синдиката радника у просвети Србије прихватили су у целини припремљени текст Предлога и измена и допуна Уредбе о коефицијентима. Представници Синдиката радника у просвети Србије изнели су да нису сагласни са првим делом Уредбе који се односи на коефицијенте и предлаже да се запосленима у основном и средњем образовању повећају коефицијенти и са тако повећаним коефицијентима да се утврде и ускладе и коефицијенти за обрачун и исплату плата запослених у предшколским установама.

Закључено је да синдикати – учесници у договорима до 14.12.2011. године доставе Министарству просвете и науке у електронској форми сагласност на текст Предлога измена и допуна Уредбе о коефицијентима који је био на дневном реду данашњег састанка.

У погледу иницијативе за линеарно повећање коефицијената свим запосленим у установама образовања и васпитања договорено је да представник Синдиката радника у просвети Србије обави разговор у Министарству финансија, па уколико постоји финансијска могућност за линеарно повећање коефицијената, у том случају би се у складу с тим припремио нови текст Предлога измене и допуна Уредбе и доставио Министарству рада и социјалне политике на даљу процедуру.

Уколико такве могућности нема Министарство просвете и науке доставиће Министарству рада и социјалне политике текст Предлога о изменама и допунама Уредбе о коефицијентима који је разматран на данашњем састанку.

Састанак је завршен у 14,00 часова.

СЛУЖБЕНУ БЕЛЕШКУ САЧИНИЛА:
Сузана Јакобсон, савешник

ПОМОЋНИК МИНИСТРА
др Желимир Појов

MEĐUNARODNI DAN MATERNJEG JEZIKA

- U svetu svaki dan nestane po jedan jezik
- Vojvodina dobar model očuvanja jezika i tradicije

Članice Organizacije UN za obrazovanje, nauku i kulturu (UNESCO) obeležile su i ove godine dan međunarodni Dan maternjeg jezika - 21. februar, u cilju promovisanja jezičke kulture i raznovrsnosti, kao i višezjezičnosti.

Generalna skupština UNESCO proklamovala je 1999. godine Dan maternjeg jezika, kao sećanje na studente koji su 21. februara 1952. godine ubijeni u Daki u Istočnom Pakistanu, danas Bangladešu, jer su protestovali zbog toga što njihov maternji jezik nije proglašen za zvanični.

Prema procenama, gotovo svakodnevno u svetu nestane po jedan jezik, a lingvisti prognoziraju da će od oko 6.000 jezika, do kraja 21. veka odumreti više od polovine, čak i do 90 odsto. Najviše su ugroženi jezici sa malim brojem govornika od nekoliko stotina ili desetina, kao i jezici koji pripadaju malim zajednicama koje nisu civilizovane sa stanovišta zapadnih standarda i nemaju institucije, smatraju lingvisti.

Srbija je 2006. godine ratifikovala Evropsku povelju o regionalnim i manjinskim jezicima, a prema procenama državnih zvaničnika, manjinskim jezicima u Srbiji ne preti opasnost od izumiranja, kao što je to slučaj u nekim drugim delovima Evrope i sveta. U našoj zemlji ima više od 30 nacionalnih manjina, a zakoni u oblasti obrazovanja poseban akcenat pridaju obezbeđivanju kvaliteta obrazovanja dece pripadnika manjinskih grupa.

Domaći lingvisti smatraju da bi trebalo više da se brinemo o srpskom jeziku, o razvijanju jezičke kulture, očuvanju tradicije, kao i da su nam potrebna novija izdanja pravopisa, rečnika i ostalih normativnih priručnika. Lingvisti upozoravaju da je pred sve većom navalom engleskog jezika, srpski ugrožen u meri u kojoj su to i drugi jezici i da opasnost preti čak i jezicima sa velikom tradicijom - francuskom, italijanskom, nemačkom.

Ipak, prema oceni stručnjaka, nije verovatno da ćemo doći do jednojezične civilizacije, ali treba više da radimo na podizanju jezičke kulture i pismenosti, u čemu bi, kako smatraju, škola morala da ima značajniju ulogu.

centar Babka“ Pavel Babka istakao je značaj konferencije za upoznavanje predstavnika nacionalnih manjina sa aktivnostima Srbije u oblasti nematerijalne kulturne baštine. On je dodao da očekuje da će ova konferencija doprineti uključivanju nacionalnih manjina u programe zaštite nematerijalnog nasleđa i pomoći im da svoju nematerijalnu baštinu uvrste u Nacionalnu listu nematerijalnog kulturnog nasleđa Srbije.

Na otvaranju su govorili pokrajinski sekretar za kulturu i informisanje Milorad Đurić, stalni koordinator UN u Srbiji Vilijam S. Infante, predsednik Nacionalne komisije UNESCO Trivo Indić i predstavnik Ministarstva kulture Republike Slovačke.

Pokrajinski sekretar za kulturu i javno informisanje Milorad Đurić istakao je da je Međunarodni dan maternjeg jezika važan praznik, jer skreće pažnju na jedan od najvažnijih problema sa kojim se suočava čovečanstvo, a to je očuvanje kulturne raznolikosti i raznolikosti jezika. „Danas živimo u izuzetno multikulturalnom svetu“ - rekao je Milorad Đurić i dodao da su Vojvodina i Srbija multikulturalnost zadržale zahvaljujući mukotrpnom radu. U politici Vojvodine, prema Đurićevim rečima, očuvanje multikulturalnosti zauzima značajno mesto, pa je tako 18 zajednica u Pokrajini obuhvaćeno različitim programima, 59 odsto budžeta za kulturu ide za multietničke programe, a 68 medija izlazi ili objavljuje informacije na različitim jezicima. „Veliki izazov za sve nas danas jeste da postignemo to da male kulture ne budu zatvorene i da međusobno komuniciraju“ - dodao je Đurić.

Predsednik Nacionalne komisije Uneska Trivo Indić rekao je da Unesko smatra da brani jezik brani pravu svih na kulturni identitet i obrazovanje. „Jezik koji upotrebljavamo prenosi kulturno nasleđe i time uvećava našu kreativnost i treba poštovati jezički identitet kao osnovno ljudsko pravo“ - rekao je Indić i dodao da je jezik najmoćniji znak raspoznavanja jednog kolektiva i sredine, te da obeležava i kulturni potencijal jedne zajednice. Indić je istakao da je ovaj cilj Uneska u mnogome ostvaren u Srbiji i da je mnogo učinjeno na zaštiti svih jezika koji se govore u Srbiji.

Stalni koordinator UN u Srbiji Vilijam S. Infante je istakao da treba raditi na tome da se poštovanjem različitosti postigne koherentnost zajednica. „Moto manifestacije koji je izgovoren na 16 različitih jezika, pokazuje kako jezici sami govore o različitosti, kulturi, i tradiciji“ - rekao je Infante i dodao da će Ujedinjene nacije nastaviti da rade na očuvanju tradicije i jezika. „Vojvodina je zaista dobar model očuvanja jezika i tradicije nacionalnih zajednica, ne samo u Srbiji već i u celom svetu“ - poručio je Infante.

Uvodna obraćanja podnela je pomoćnica ministra za kulturno nasleđe i predsednica Nacionalnog komiteta za nematerijalno kulturno nasleđe Srbije Dušica Živković i predsednica Komisije za upis u registar nematerijalnog nasleđa - Centar za nematerijalno kulturno nasleđe Vilma Nišanović.

O živom usmenom tradiciji u Srbiji govorila je dr Biljana Sikimić iz Balkanološkog instituta SANU, primer dobre prakse predstavio je Pavel Babka, a glavne teme konferencije bile su implementacija Konvencije o očuvanju nematerijalnog kulturnog nasleđa i pomoć Nacionalne komisije Srbije za saradnju sa UNESCO-om u implementaciji.

Povodom obeležavanja Međunarodnog dana maternjeg jezika održano je više radionice sa predstavnicima nacionalnih manjina, a otvorene su i tri izložbe: „Oslikane tikve“ autora čiji je maternji jezik albanski, aškalijski, bošnjački, bugarski, vlaški, grčki, egipatski, mađarski, makedonski, nemački, romski, rumunski, rusinski, slovački, slovenački, ukrajinski, hrvatski, češki i hebrejski. Tim povodom postavljena je i izložba „Kovačica - Meka svetske naive“ etnologa dr Zuzane Drugove, koja je pokazala, prema Babkinim rečima, šta je doprinelo da Kovačica bude „meka naivnog slikarstva Slovaka u Srbiji“, kao i stalna postavka „Naivno slikarstvo Slovaka u Srbiji kao deo nematerijalnog kulturnog nasleđa Srbije“, koju će posetioci Galerije Babka moći da pogledaju u narednih godinu dana.

SKUP O USMENOJ TRADICIJI NACIONALNIH MANJINA

Centralna manifestacija obeležavanja Međunarodnog dana maternjeg jezika u Srbiji održana je 21. februara u Galeriji Babka u Kovačici. Tim povodom je organizovana i dvodnevna konferencija pod nazivom „Usmena tradicija nacionalnih manjina kao deo nematerijalnog nasleđa Srbije“, na kojoj su učestvovali predstavnici svih nacionalnih manjina u Srbiji, koje imaju svoje savete, njih 19, kao i predstavnici Saveza jevrejskih opština Srbije. Na početku svečanosti učenici osnovne škole u Kovačici su na 16 jezika pročitali moto ovogodišnjeg skupa: „U galaksiji jezika svaka reč je zvezda“, a potom su otvorene tri izložbe i pomenuta Konferencija.

Učešće u radu Konferencije uzeli su i predstavnici nacionalnih saveta albanske, aškalijske, bugarske, bunjevačke, vlaške, grčke, egipatske, mađarske, nemačke, romske, rumunske, rusinske, slovačke, slovenačke, ukrajinske, hrvatske, češke, makedonske i bošnjačke nacionalne manjine.

Konferenciju je organizovalo Ministarstvo kulture, informisanja i informacionog društva u saradnji sa Fondom „Međunarodni etno centar Babka“ u Kovačici. Cilj Konferencije je, kako je najavilo Ministarstvo kulture, informisanja i informacionog društva Srbije, da se predstavnici i nosioci kulturnih programa nacionalnih manjina u Srbiji upoznaju sa Konvencijom o očuvanju nematerijalnog kulturnog nasleđa UNESCO-a, kako bi lakše prepoznali deo svog nematerijalnog kulturnog nasleđa i pripremili svoje predloge za upis na Nacionalnu listu nematerijalnog kulturnog nasleđa Republike Srbije.

Direktor i osnivač Fonda „Međunarodni etno

ЗАШТИТНИКУ ПРОСВЕТЕ У ЧАСТ

У част првог српског архиепископа и просветитеља Светог Саве, на његов дан, у храмовима широм земље одржане су литургије, а у школама, на факултетима и другим образовним установама свечане академије и приредбе. Традиционалном академијом у центру „Сава“ обележен је највећи школски празник. На живот и дело Светог Саве подсетили су учесници Светосавске академије чији је домаћин и овог пута било Министарство просвете и науке.

„Србија данас има више од 1.200.000 ђака и студената и више од 125.000 запослених у просвети“, подсетио је Жарко Обрадовић, министар просвете и науке, честитавши школску славу. Нагласио је да се Савиндан достојанствено и свечано слави у свим крајевима државе – „у главном граду и тамо где је Свети Сава градио прве школе, библиотеке, манастире, болнице, где је постављао темеље српске државности и националног идентитета у нашој јужној покрајини на Косову и Метохији. Савиндан славимо и у Републици Српској и у другим земљама, на сваком континенту где наш народ живи и опстаје“. Обрадовић је указао да је просветитељ Сава разумео да ако хоћемо да се одржимо као држава и народ морамо постати део света у којем живимо и остати своји. Министар је закључио да би „свако мирење са отимањем историјске и културне баштине на Косову и Метохији значило пристанак на национално и духовно самоуништење“.

Обрадовић је указао на резултате којима се образовни систем дичи: повећан је број предшколаца у вртићима и сада обавезни предшколски програм похађа готово 99 одсто деце. Успешно се остварује инклузија, а само у овој школској години 228.000 ученика првог другог и трећег разреда добило је на коришћење бесплатне уџбенике. Уведен је интернет у све школе и свака осмолетка опремљена са 30 рачунара. Повећан је број студената на буџету и број стипендија које у Србији користи 40.000 ђака и студената. У домовима станује 29.000 школарца и академица, а у ученичким и студентским ресторанима храни се више од 54.000 корисника. Од средине 2008. до данас завршена је изградња 26 основних и средњих школа, две нове зграде високошколских установа, 14 физкултурних сала, пет нових ученичких домова и два студентска...

Свечаности су присуствовали председник Борис Тадић, патријарх Иринеј, премијер Мирко Цветковић, министри у Влади Србије, посланици, представници војске и правосуђа, представници традиционалних цркава и верских заједница, ректори, декани, ђаци и студенти, као и добитници Светосавске награде за 2011. годину. Својим наступима догађај су opleменили Филхармонија младих „Борислав Пашћан“, хорови АКУД „Лола“, „Колибри“, „Вива вокс“, вокални солиста Ана Станић, ученици Балетске школе „Луј Давичо“, група „Врело“ и други.

СВЕТСАВСКА АКАДЕМИЈА У ТЕМИШВАРУ

Покрајински секретар за културу и јавно информисање Милорад Ђурић присуствовао је традиционалној Светосавској академији, која је одржана у Националној опери у Темишвару. Ову свечаност већ 20 година организује Савез Срба у Румунији. Ђурић је том приликом рекао да је веома важно очувати заједништво Срба у Румунији, а да је један од најбољих начина за постизање тога циља - култура. „Светосавске свечаности су прилика да се Срби у Румунији окупе, да их још једном прожме дух заједништва. С друге стране то је и прилика да се сви, присећајући се и евоцирајући успомене на великана српске средњовековне државе какав је био свети Сава, присетимо и принципа и порука које је сам Растко Немањић упућивао народу тога времена, а то је да су за успех једне нације важни образовање и култура“ рекао је Ђурић. Иако су се времена променила, додао је Ђурић, начела су остала иста, па је и у данашњем свету изузетно важно да негујемо образовање и културу, да бисмо се са једне стране учврстили у свом заједништву, а са друге стране своју културу у најбољем светлу показали другима.

НАГРАДЕ ЗА РАЗВОЈ ОБРАЗОВАЊА

Ове је године, за Светосавске награде које додељује Министарство просвете конкурисало 160 институција, установа и појединаца, а награде је добило њих 20. Светосавске награде васпитно образовним институцијама и појединцима „за посебне заслуге за развој просвете“, у Влади Србије, уручио је министар просвете и науке Србије проф. др Жарко Обрадовић. „Дело и завештање Светог Саве и у данашњем времену потврђују моћ и снагу просвећености, слоге, солидарности, правде и рада за добробит свих“, поручио је том приликом министар Обрадовић. „Духовно наслеђе Светог Саве, као и других великих српских просветитеља, Вука и Доситеја, за нас представља обавезу да просвету, науку и културу стално унапређујемо“, рекао је Обрадовић.

Овогодишњи добитници су Предшколска установа Савски венац, ОШ „Миливоје Боровић“ из Мачката, Јордан Илић, директор ОШ „Гаврило Принцип“ у Земуну, Павле Димић, ученик ОШ „Драган Ковачевић“ из Београда, Иван Дамјановић, ученик ОШ „Феле куле“ из Ниша, Техничка школа из Пожеге и Музичка школа „Ватрослав Лисински“.

Признање су добили и Мирјана Вујадиновић, ученица Математичке гимназије из Београда, Милан Корњача, ђак Митровачке гимназије из Сремске Митровице, Аксентије Ивановић, ученик средње специјалне школе „Веселин Николић“ из Крушевца, затим Економски факултет у Суботици, Бранко Ковачевић, ректор Универзитета у Београду и група студената београдског Факултета организационих наука.

Овогодишњи добитници Светосавске награде су и Студентски центар Приштина са привременим седиштем у Косовској Митровици, Јован Бјелобаба, директор Студентског центра у Новом Саду, Дом ученика средњих школа у Крагујевцу, Драгутин Карановић, директор Дома ученика средњих школа у Краљеву, Задужбина „Доситеј Обрадовић“, емисија РТС „Ово је Србија“ и дневне новине Press(!?).

НОВ ЗАКОН И КВАЛИТЕТ УЏБЕНИКА

Ових дана поново се у јавности расправља о уџбеницима. Повод је предлог за измену постојећег закона о уџбеницима. Али тај предлог покреће и нека суштински питања о уџбеницима. Није сасвим јасно зашто Министарство просвете хоће да промени закон о уџбеницима. Чини се да је основни разлог покушај министарства да створи законску основу за садашњу концепцију акције о бесплатним уџбеницима. Наравно, нико паметан није против бесплатних уџбеника, нарочито за децу из сиромашних друштвених слојева. Проблем је начин на који се остварује та идеја. Али ни тиме се нећемо бавити овде јер је о томе било доста речи за оне који имају слуха.

Садржај промена неких чланова закона покреће више крупних питања. Прво и основно од тих питања је што једна политичка одлука (а садашњи начин примене идеје о бесплатним уџбеницима јесте једна политичка одлука) задира у стручна и научна питања. Наиме, члан два предлога за промену закона дословно каже: „Уџбеник је књига из које ученик учи, у коме се не пише, односно не садржи радни део, а намењен је вишегодишњој употреби чији су садржаји утврђени наставним планом и програмом“. Друге промене настављају основну идеју из наведене дефиниције: систематски се избацује појам уџбенички комплет и брише се помињање различитих медија у којима се може реализовати уџбеник.

“Ове промене у закону су у оштрој супротности са савременим концепцијама уџбеника. Основни разлози због којих ми професионална савест налаже да се оштро супротставим идејама у промененим члановима закона су следећи: више од тридесет година се са сарадницима бавим истраживањима уџбеника и решавањем практичних питања унапређивања квалитета уџбеника. Сажетак тог рада је књига „Водич за добар уџбеник“ (коауторство са А. Пешикан и С. Антић) која је добила награду града Београда у 2009. години и коју ове године објављује на енглеском језику „Георг Екерт институт за међународна истраживања уџбеника“ (то је Унесков институт и најугледнија установа у тој области у свету). У тој књизи су изложена научна сазнања о томе шта је уџбеник и како се осигурава његов квалитет. А управно тиме се баве и наведене лаичке промене у предлогу закона“ каже Иван Ивић Универзитетски професор психологије у пензији и истраживач уџбеника.

„Jubilarne nagrade za 2009. i 2010. godinu biće isplaćene do kraja septembra 2011. godine, a za 2011. godinu do kraja 2011. godine.“
(Sporazum od 01.04.2011.)

„U 2011. godini obračunaće se i isplatiti jubilarne nagrade zaposlenima koji su ispunili uslove za ostvarivanje ovog prava u 2009. i 2010. godini...“
(Zakon o izmenama i dopunama Zakona o budžetu za 2011. godinu)

JUBILARNE NAGRADE I DALJE ZAMRZNUTE

JLS ne poštuju Zakon

Štrajkom dva i po sindikata nakon okončanja štrajka u kome su sude- lovala 4 sindikata i koji je okončan potpisivanjem Protokola, prolom- girano je ostvarivanje prava zaposlenih, u ovom slučaju prava na ju- bilarnu nagradu do momenta kada je okončan i drugi (besmisleni) deo štrajka, potpisivanjem Sporazuma koji je de facto i de jure poništio Protokol i koji je prvobitno utvrđeni rok prolongirao za tri meseca, a u nekim delovima poništio Protokol i za pola godine. Na ovaj način produženi štrajkači su amnestirali Vladu i dali joj dodatni prostor da izvrši ovu obavezu. Nakon mnogo peripetija stvoren je, usvajanjem Zakona o izmenama i dopunama Zakona o budžetu, i pravni osnov da se zaostale jubilarne nagrade isplate. Nažalost, i sam Zakon je ovu obavezu prolongirao za daljnjih 3 meseca, odnosno do kraja kalendarske 2011. godine. O svemu ovome postignuto je više konkretnih dogovora i spo- razuma, pa čak i jedan na nivou Stalne konferencije gradova i opština u kome je dogovoreno da Ministarstvo finansija pomogne one JLS koje nisu u mo- gućnosti da iz sopstvenih sredstava izmire ova dugovanja. Rečeno-učinjeno. Oni koji su potraživali ta sredstva, oni su ih i dobili. Nažalost, ne i oni kojima su ta sredstva namenjena – zaposleni u pravnim licima indirektnih i direktnih korisnika budžeta, između ostalih i zaposleni u sistemu obrazovanja.

Naime, dok pojedine opštine redovno izmiruju ove Zakonom utvrđene obaveze, druge se „prave Toša“ i na različite načine pokušavaju da opstruišu Zakon i da prolongiraju krajnji Zakonom utvrđeni rok za još po tri, odnosno šest meseci, čime bespotrebno iritiraju zaposlene koje već izdaje strpljenje i koji će, sasvim sigurno, po novogodišnjim praznicima krenuti u neku akciju, bilo da je to protest i/ili utuženje, jer je svima jasno da lokalne samouprave imaju sredstva za ovu namenu, ali ne žele i da ju izmire. Naročito u svetlu povećanog priliva u budžete JLS po osnovu izmenjenog Zakona o finansiranju lokalnih samouprava, po osnovu koga će u državni budžet ući manje 40-ak milijardi dinara, koje će se naći u budžetima lokalnih samouprava. Ako je od primene ovog Zakona u lokalne budžete prispeo srazmerni deo za tri meseca,

jasno je da je i sam taj deo gotovo desetostruko veći od ukupnog iznosa jubi- larnih nagrada i koji iznosi tek 1,2 milijarde dinara za sve neisplaćene jubilarne nagrade.

Stoga je potpuno nerazumljivo zašto su neki sindikati pristali, što prečutno, a što bogami i potpisom, poput naših kolega iz Samostalnog sindikata zapo- slenih u prosveti (koji nose ovo ime, iako su u Sindikatu obrazovanja Srbije) u Subotici da prihvataju i manje od onoga što im Zakon obezbeđuje. Stoga će naš Sindikat odbiti sve sporazume sa bilo kojom od lokalnih samouprava koja rok za isplatu jubilarnih nagrada za 2009. i 2010. godinu translatuje u 2012. godinu i za svoje članove pružiti svu pravnu i drugu pomoć u ostvarivanju ovog prava putem suda. Iz istog razloga Sindikat ne prihvata ni ponudu Gradske uprave Sombora, koja je gotovo identična sa ponudom Gradske uprave Subotica, da se isplata za 2009. veže za kraj marta 2012. g., a isplata za 2010. do kraja juna 2012. godine, što nude gradski oci subotički, odnosno do čak kraja septembra 2012. godine, što predlažu gradski oci somborski. Za razliku od subotičkih gradskih vlasti koji su predstavnike sindikata pozvali za pregovarački sto, do- duše na jedvite jade, pa čak dozvolivši sebi i da im otvoreno prete, gradski oci Ravangrada još uvek nisu to učinili, već su na „ispiranje mozga“ pozvali direktore osnovnih škola i sa njima navodno ugovorili ovu nesrećnu dinamiku, a Sindikatu to samo saopštili telefonski, ne vodeći računa da će sporove, makar ih vodili advokatski pripravnici, listom izgubiti i time izložiti škole ne samo isplati jubilarnih nagrada, zatezних kamata i sudskih troškova, već i bespotreb- noj blokadi ionako presušenih školskih računata.

U svakom slučaju, Sindikat nema nameru da popusti, jer bi time amnestirao lokalne samouprave da i dalje krše Zakon u inače nepodnošljivom moru beza- konja i nasilja kome su izloženi srpski učitelji i drugi javni delatnici.

Novi Sad,
12.12.2011.god.

prof. Hadži Zdravko M. Kovač
generalni sekretar NSPRV

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
Број: 06-00-266/2011-06
16. новембар 2011. године
Београд

СТАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА ГРАДОВА И ОПШТИНА

БЕОГРАД
Ул. Македонска бр. 22

На састанку одржаном 14. новембра 2011. године, коме су прису- ствовали представници Сталне конференције градова и општина, Ми- нистарства финансија и Министарства просвете, а поводом исплате јубиларних награда запосленима у основним и средњим школама за 2009., 2010. и 2011. годину, договорено је следеће:

1. Законом о изменама и допунама Закона о буџету Републике Ср- бије за 2011. годину допуњен је члан 13. ставом 2, који гласи: „У 2011. години обрачунаће се и исплатити јубиларна награда запосле- нима код корисника из става 1. овог члана, који су испунили услове за остваривање овог права у 2009. и 2010. години, а на основу евиден- ције запослених у наведеним годинама“. На овај начин је дат закон- ски основ за обрачун и исплату јубиларних награда, поред осталих, и запосленима у установама основног и средњег образовања, који су испунили услове за остваривање овог права у 2009. и 2010. години из средстава јединица локалне самоуправе. Исплата јубиларних награда

за запослене у установама основног и средњег образовања који право на исплату јубиларне награде стичу током 2011. године из средстава јединица локалне самоуправе, прописана је Законом о буџету за 2011. годину.

2. Дописом од 30. септембра 2011. године, јединице локалне само- управе су поново обавештене да је неопходно да Министарству фи- нансија доставе податке о броју запослених у основним и средњим школама који су стекли право на исплату јубиларних награда за 2011. годину и средствима неопходним за исплату, са навођењем обима из- вршених обавеза и да ли јединице локалне самоуправе имају потеш- коћа у реализацији наведене обавезе.

Тражене податке је доставила већина јединица локалне самоуп- раве. Према достављеним захтевима, у којима су јединице локалне самоуправе наведе да имају потешкоћа у реализацији наведених обавеза за 2011. годину, 49 јединица локалне самоуправе добила су средства за ове намене из буџета Републике Србије.

3. Поједине јединице локалне самоуправе још уvek нису доставиле наведене податке. С тим у вези потребно је да јединице локалне са- моуправе које нису доставиле податке о обавезама за 2009., 2010. и 2011. годину исте доставе у што краћем року, односно најкасније до 1. децембра 2011. године, као и да обавесте Министарство финансија о евентуалним проблемима у вези са исплатом јубиларних награда за 2011. годину, које ће Министарство финансија размотрити и у складу са могућностима, предложити одговарајућа решења.

4. Договорено је да се јединицама локалне самоуправе, у циљу по- већања текуће ликвидности и како би се извршиле обавезе по основу исплате јубиларних награда, пре свега за 2009. и 2010. годину, прене- су средства по основу непренетих камата за 2007. годину. У том смислу, у најкраћем року ће се извршити пренос наведених средстава јединицама локалне самоуправе.

СТАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА
ГРАДОВА И ОПШТИНА
Македонска 22, 11000 Београд
тел: 011 32 23 446 • факс: 011 32 21 215
secretariat@skgo.org • www.skgo.org
Београд, 16.11.2011.

Број: 1010/2

ГРАДОНАЧЕЛНИЦИМА/ПРЕДСЕДНИЦИМА ОПШТИНА
РУКОВОДИОЦИМА БУЏЕТА И ФИНАНСИЈА

ХИТНО САОПШТЕЊЕ
ЗА ЧЛАНИЦЕ СКГО

**ОБЕЗБЕЂЕН
ДЕО СРЕДСТАВА
ЗА ИСПЛАТУ
ЈУБИЛАРНИХ НАГРАДА**

Поштовани-а

Као што Вам је познато, Законом о изменама и допунама Закона о буџету Републике Србије за 2011. годину, члан 6, створена је законска основа за обрачун и исплату јубиларних награда запосленима који су то право стекли током 2009. и 2010. године а током којих се јубиларне награде нису исплаћивале. Поред тога, Законом о буџету Републике Србије за 2011. годину је раније већ дефинисана обавеза исплате јубиларних награда за запослене који су то право стекли током 2011. године.

Имајући у виду да је укупан износ новчаних средстава потребних за исплату јубиларних награда за ове три године на нивоу свих локалних самоуправа у Србији веома значајан, и да износи најмање 1 милијарду динара, а вероватно и више, СКГО је покренула иницијативу ка надлежним министарствима Владе Републике Србије за проналажење решења које не би створило проблеме у локалним буџетима по овом основу. Наиме, све до усвајања Закона о изменама и допунама Закона о буџету Републике Србије за 2011. годину, локалне самоуправе нису могле знати да ће истим бити створена и обавеза исплате јубиларних награда ретроактивно за 2009. и 2010.

годину, и у складу са тим нису ни планирале потребна средства за те намене.

Као резултат иницијативе СКГО, у Влади Републике Србије 14. новембра 2011. одржан је састанак ресорних Министарстава просвете, Министарства финансија и СКГО на коме је донета одлука да се за ове намене за све локалне самоуправе у буџету Републике одвоје одређена средства која ће наменски бити трансферисана градовима и општинама у најкраћем року, а све у циљу омогућавања исплате јубиларних награда за претходне две године.

С тим у вези у прилогу овог писма Вам достављамо и писмо Министарства финансија, број 06-00-265/2011-06 од 16. новембра 2011. године, којим се Стална конференција градова и општина обавештава о резултатима помесног састанка на коме је донета одлука о обезбеђивању наменских средстава из буџета Републике Србије за све локалне самоуправе, а која би требало да покрију обавезе по основу исплате јубиларних награда за 2009. и 2010. годину.

С поштовањем

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И НАУКЕ

Датум: 04.01.2012. године
Београд
Немањина 22-26

САОПШТЕЊЕ

Министарство просвете и науке позива све градоначелнике и председнике општина да уколико још нису исплатили јубиларне награде просветним радницима за 2009, 2010. и 2011. годину испуне своје обавезе и то учине.

Подсећамо да је Влада Републике Србије кроз предлоге законских решења које је усвојила Народна Скупштина у току прошле године створила правни основ за исплату јубиларних награда просветним радницима за 2009. и 2010. годину (за 2011. годину та обавеза је већ била утврђена законом), као и за повећањем прихода локалних самоуправа. На основу тога локалне самоуправе су повећале своје приходе, чиме су се створили услови за исплату јубиларних награда. Уколико постоје локалне самоуправе чији се приходи нису повећали применом нових законских решења, оне су у обавези да се јаве Министарству финансија, како би и оне могле испунити своје обавезе у погледу исплате јубиларних награда просветним радницима.

Министарство просвете и науке позива представнике репрезентативних синдиката у просвети да у непосредним разговорима са градоначелницима или председницима општина које још нису исплатиле јубиларне награде, утврде шта је разлог томе и када и како ће тај проблем бити решен тј. јубиларне награде бити исплаћене.

Министар просвете и науке проф. др Жарко Обрадовић сматра да друго полугодиште треба да почне на време у свим локалним самоуправама, као и да деца не смеју да трпе последице неспоразума или неодговарајућих одлука локалних самоуправа.

СТАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА ГРАДОВА И ОПШТИНА

Савез градова и општина Србије
Македонска 22, 11000 Београд
тел: 011 32 23 446 • факс: 011 32 21 215
secretariat@skgo.org • www.skgo.org
Београд, 20.12.2011.
Број: 1174/1

ГРАДОНАЧЕЛНИКУ/ПРЕДСЕДНИКУ ОПШТИНЕ

ХИТНО

Предмет: Ургенција поводом обавезе достављања потребних података Министарству финансија ради обезбеђења недостајућих средстава за исплату јубиларних награда запослених у установама основног и средњег образовања

Поштована/Поштовани,

Нашим дописом бр. 1010/2 од 16.11.2011. године обавестили смо Вас о томе да је постигнут договор Министарства просвете, Министарства финансија и СКГО о начину обезбеђења недостајућих средстава у буџетима локалних самоуправа за исплату јубиларних награда за запослене у установама основног и средњег образовања.

Према информација које смо данас добили од Министарства просвете један број локалних самоуправа још увек није доставио Министарству финансија тражене податке.

Молимо Вас да, уколико то до данас нисте учинили, Министарству финансија доставите тражене податке, како би Министарство финансија у најкраћем року извршило пренос наведених средстава јединицама локалне самоуправе.

С поштовањем

Генерални секретар СКГО
Борја Станић

SVETI SAVA, ŠKOLSKA SLAVA

Piše: *Srdan Jovanović Maldoran**

Još jedna u nizu besmislica kojima se ova „država“ diči jeste i proslava (pa i samo postojanje) „školske“ slave u čast jednog klerika. Ime njegovo u stvari je Rastko Nemanjić; klerikalni pseudonim je uzeo tek po zamašivanju (eufemizam za „traćenje života“). Međutim, iako se tvrdi da je „sveti“ Sava dobio i „školsku slavu“ zbog svog „rada“ u okviru obrazovanja, „slava“ je ostala „slava“ (religijska instanca), pod imenom „Sveti Sava“, a ne proslava „Rastko Nemanjić“. Toliko o razumu.

U potpunosti suprotno Ustavu Republike Srbije, u kojem je propisano striktno razdvajanje klerikalnog od edukacionog, Nemanjić je dobio jednu „slavu“. Ovoj „slavi“ u školama prisustvuje i pravoslavni sveštenik, lomi se nekakva pogača u pokušajima hristijanizacije paganskih rituala; ukratko - sramoti se sam koncept obrazovanja. Slično sramotnom uvođenju verske indoktrinacije pod imenom „veronauka“, sve ovo nas samo još jednom podseća na ideje Čomskog i Bakunjinina, da i zakon služi da onome na vlasti pomogne, jer i kad se krši, to problem nije, pogotovo ukoliko kršenje ustava i zakona dolazi sa najviših nivoa.

Ljudska glupost je neprevaziđena. Dovoljno je da država sebe proglasi sekularnom demokratijom, pa da posle može da radi šta hoće. Pogledajmo Kim Džong Ila, koji tvrdi kako u Severnoj Koreji ljudi gladuju dok u južnoj ljudi umiru od gladi na ulicama. I ti isti mu veruju - bilo je dovoljno da propiše da je u Severnoj Koreji bolje. Setimo se i Jugoslovenske „levice“ Mire Marković, koja je bila na najdesnijoj strani političkog centra, a ljudi su verovali da je „levica“, jerbo je tako pisalo u imenu stranke. Isto tako valjda treba da smatramo DSS „demokratskom“ strankom. A Srbiju - sekularnom demokratijom, u kojoj je jedna hegemonistička crkva uplela svoje klerikalne prste i u sam sistem obrazovanja.

Besmislicama, pak, nema kraja. Dok se u četvrtak slavila klerikalna sla-

va, u petak je bio zakazan početak štrajka. Dakle, prosvetari jedan dan „slave“, a onda štrajkuju. Gde to ima? Ni u South Parku se ovo ne bi pojavilo! Sa najviših nivoa stiže informacija kako prosvetarima plate neće biti povećane, uz standardni izgovor „ako njima damo povišice, svi će ih tražiti“. Prosveta, obrazovanje, edukacija, učenje - ovo su najvažnije instance normalnog funkcionisanja jednog društva. U zemlji u kojoj se broj funkcionalno nepismenih kreće od jednog do dva miliona, u zemlji u kojoj se i ne zna šta se dešava iza granica iste, nekakav svetac se slavi, a prosvetni jadnici (htedoh da kažem radnici) bivaju u potpunosti zapostavljeni. S druge strane, doduše, imajući u vidu nesposobnost i kukavičluk istih (nikada se nisu izborili za bolji socijalno-ekonomski status), treba se setiti i izreke: „Ovce su za šišanje“. No, nema ovde nikakvog čuda. Kad bi u prosveti postojale šanse za karijeru, kad bi se najbolji akademci njome bavili, klerikalni uticaj bi vrlo brzo bio samleven i uništen, jer je religija, na jednom najnižem, osnovnom epistemološkom nivou (kako je o tome pričao Onfre), u potpunosti suprotna znanju i razumu. Što je crkva jača, obrazovanje je slabije. Prosta jednačina. Pogled na stanje stvari izvan granica „države“ (da, postoje i druge zemlje pored Srbije) potvrđuje: najbolji sistemi obrazovanja su u Skandinaviji, tačnije, u Finskoj, gde religioznih skoro i da nema, a lokalne crkvice nemaju nikakav uticaj na prosvetni sistem. Srbija uspešno zaobilazi moderne pozitivne svetske tokove, pa još to i - slavi! Kako to svojevremeno reče Volter, jedini način da se shvati ono što matematičari nazivaju beskonačnošću jeste da se sagleda ljudska glupost.

Ah da, i Volterove knjige crkva je spaljivala.
Ko bi rekao.

**Autor je istraživač na Univerzitetu u Bolonji, bavi se centralnoistočnom Evropom i Balkanom*

BESMRTNA NAUKA SVETOG SAVE

Piše: *Profesor dr Drago T. Pantić**

Sveti Sava je bio učitelj i graditelj puteva čovekoljublja, zdravog razuma, slobodoljublja, patriotizma i moralnih kodeksa

Svetosavska baština je prostranstvo za duboka poniranja i analize zarad kristalisanja i preuzimanja onog što je svojom svetlošću i genialnošću izdržalo probu vremena i života. Kulturni, duhovni, pedagoški i filozofski „reflektori“ svakog Savindana, otkrivače nove spoznaje i davati nove plodove u bašti Svetosavlja i na pozornici pedagoške stvarnosti. Jedan od više zadataka ovog čina je svestranije sagledavanje i vrednovanje celokupnog dela, ličnosti i značaja Svetog Save, sa posebnim usmerenjem na prosvetiteljsku, učiteljsku, pedagošku, dakle, emancipatorsku dimenziju njegovog čovekoljublja, patriotizma, pregalaštva, u vojevanju za dobrobit kulture. Veliki je predsedan u srpskoj kulturi i istoriji pedagogije činjenica da su u dosadašnjim istraživanjima i publicistici pedagoški lik i misija učitelja Svetog Save nedovoljno prisutni.

Sveti Sava, kao „praotac srpske pedagogije“ nije dobio odgovarajuće mesto u našem školstvu, u vaspitno-obrazovnoj delatnosti, još manje u savremenoj praksi pripremanja mladih generacija za život i izazove koje vreme donosi. Pored toga, osetno nedostaje kritička opservacija i interdisciplinarno promišljanje svetosavlja u svim njegovim segmentima.

Procvat školstva u Vizantiji imao je uticaja na pojavu škola i prosvete u Nemanjinov državi. Nemanja je svoju mušku i žensku decu učio svetim knjigama i pismenosti. Sava je bio vaspitavan i učen do svoje 15. godine u kući svoga oca. Povratkom Save u Srbiju iz Svete Gore, nakon ustanovljenja srpske arhiepiskopije pokrenut je rad duhovništva i sveštenstva na narodnom obra-

zovanju. Kada je došao u Studenicu „pribrao je oko sebe učenike, počeo ih učiti; sastavljao je crkvene pesme, služio liturgiju, postavljao popove, dakone i čatce, učio ljude i prizivao ih pokajanju“. Iz Svete Gore i Soluna Sava je doneo knjige zakonskog sadržaja, koje je koristio u pripremanju episkopa. U jednom od izvora (Glasnik II) zapisano je: „I tu izabra od učenika svojih bogorazumne i bogobojavne i časne muževe, njega dostojne... koji znadoše poučavati ljude... i posla ih na svoja mesta da uče i krštavaju davši svakome zakonske knjige.“

Za ovaj posao trebalo je Savi desetak ljudi, a on je ove izabrao od najboljih svojih učenika, što znači da ih je imao više. Prema tome, u Žiči ili Studenici morala je postojati ne samo početna škola no i neka vrsta bogoslovske škole za višu spremu. Doprinos Svetog Save, kao i drugih prosvetitelja i reformatora, nije ni približno dovoljno proučen, jer je prisutan neshvatljiv nemar prema pedagoškom nasleđu, što je jedan od najvećih grehova prema svom narodu i njegovim mladim generacijama. Pokušajmo naznačiti šta sve Svetog Savu čini učiteljem, odnosno pedagogom. Imao je izuzetnu saznavnu radoznalost.

Stalno je učio i učio druge. Bio je mislilac koji je shvatio značaj znanja za napredak naroda, crkve i države. Bio je ličnost za identifikaciju, ličnost za uzor, vaspitni primer. Sveti Sava je bio učitelj i graditelj puteva čovekoljublja, zdravog razuma, slobodoljublja, patriotizma i moralnih kodeksa. Svetosavlje kao ideju i civilizacijski pokret i postulat treba dograđivati, redefinisati na temeljima izvornog i novih potreba razvoja

države, kulture, obrazovanja i drugih oblasti. Danas svetosavlje posebno treba, pored ostalog, shvatiti kao učenje iz svih izvora (knjiga, života, rada i medija), negovanje vrlina, dobrotvorstva, solidarnosti, žrtvovanje za dobrobit društva, razvijanje radne kulture, reformatorstva, demokratije i dr. Biti sledbenik Svetog Save – to je čast i velika dužnost, čijim vršenjem se svakodnevno polažu ispitni iz humanizma, etike i patriotizma.

Sveti Sava je bio prvi arhiepiskop SPC, prvi srpski književnik, prvi srpski prosvetitelj, veliki srpski učitelj, utemeljivač srpske medicine, izuzetan državnik i diplomata, prvi socijalni radnik, uspešni zakonodavac, prevodilac, graditelj, patron škola, narodni tribun i revolucionar. On je unapređivao poljoprivredu govoreći „zemljoradnja je časno zanimanje“. Zato je s pravom rečeno da je „svojim delima Sava svrstao srpski narod u red kulturnih naroda Evrope“, a njegovo doba upisano u istoriji kao „zlatni vek srpske prošlosti“. Sava je posle Nemanje najveći građevinar naše srednjovekovne države. Naše duševne klonutosti trebalo bi da se stide pred Svetim Savom. Besmrtna je nauka Svetog Save. Po tome ostaje i kao učitelj i uzor njegovim sledbenicima kako treba voleti svoj narod, graditi i razvijati svoju državu, kako treba politički biti aktivan na polju borbe za nacionalnu samostalnost i ukupni progres i demokratizaciju društva.

Usluknimo s ljubavlju svetitelju i učitelju Savi.

**Autor je predsednik Pedagoškog pokreta Srbije*

ЗАРАДЕ НИ ЗА ПОЛА ИНФЛАЦИЈЕ

• Плате у Србији и даље падају • Плата у Србији „скочила“ на 369€

Просечна зарада исплаћена у новембру 2011. године у Републици Србији износи 53.239 динара. У односу на просечну зараду исплаћену у октобру 2011. године, номинално је већа за 0,6%, а реално је мања за 0,3%.

Просечна зарада без пореза и доприноса исплаћена у новембру 2011. године у Републици Србији износи 38.363 динара (369 евра). Није порасла ни за пуних 200 динара. Просечна новембарска зарада од октобарске била је „боља“ за тачно 196 динара. У односу на просечну зараду без пореза и доприноса исплаћену у октобру 2011. године, номинално је већа за 0,5%, а реално је мања за 0,4%.

	Просечне зараде				Просечне зараде без пореза и доприноса			
	РСД		Индекси		РСД		Индекси	
	XI 2011	I-XI 2011	XI 2011 I 2011	I-XI 2011 I-XI 2010	XI 2011	I-XI 2011	XI 2011 I 2011	I-XI 2011 I-XI 2010
Република Србија	53239	51994	100.6	111.2	38363	37455	100.5	111.3
Србија - Север	59198	57801	100.2	110.6	42556	41558	100.2	110.8
Београдски регион	65968	64489	100.7	110.7	47401	46370	100.7	110.9
Регион Војводине	51877	50641	99.4	110.6	37318	36406	99.4	110.8
Србија – Југ	45433	44377	100.9	112.2	32871	32073	100.8	112.2
Регион Шумадије и Западне Србије	44931	43738	101.0	111.8	32638	31717	100.8	112.0
Регион Јужне и Источне Србије	46057	45166	100.8	112.6	33160	32512	100.8	112.5
Регион Косово и Метохија	-	-	-	-	-	-	-	-
Град Београд	65968	64489	100.7	110.7	47401	46370	100.7	110.9
Град Нови Сад	60889	59507	100.3	-	43812	42865	100.2	-
Град Ниш	46289	45612	100.6	114.9	33285	32846	100.5	114.5
Град Крагујевац	51227	49245	93.8	113.8	37209	35725	92.7	114.5

Период новембар 2011-новембар 2010.

Просечна зарада исплаћена у новембру 2011. године у Републици Србији, у односу на просечну зараду исплаћену у новембру 2010. године, номинално је већа за 11,2%, а реално је већа за 2,9%.

У Србији многи примају плату далеко испод просека. Осећај и оних који зарађују близу званичне „средине“ тешко ће потврдити рачуницу статистике. За годину дана, у новембру 2011. године, просечна зарада без пореза и доприноса исплаћена у Републици Србији, у односу на просечну зараду без пореза и доприноса исплаћену у новембру 2010. године номинално је порасла за 11,4, а реално је пала за 3,1 одсто.

У 2011. БДП порастао 1,9 одсто

Бруто домаћи производ (БДП) у Србији порастао је за 1,9 одсто у односу на 2010, а овогодишња стопа инфлације биће седам одсто, објавио је Републички завод за статистику (РЗС). Процењено је да укупна економска активност у овој години, с обзиром да четврти квартал још није (статистички) завршен, мерена БДП-ом и исказана у ценама претходне године, има тај реалан раст у односу на 2010. Овогодишња стопа инфлације износи, према процени РСЗ, седам одсто, а број запослених у 2011. мањи је у односу на претходну годину за 2,8 одсто. Број запослених мушкараца, према његовим речима, смањен је за 4,6 одсто, а број запослених жена је за 0,5 одсто.

Физички обим индустријске производње у 2011. увећан је за 1,8 одсто, а највећи раст бруто додате вредности забележен је у секторима за снабдевање електричном енергијом, гасом, у грађевинарству и рударству, док је највећи пад био у трговини и сектору административне и помоћне услужне делатности. Процењено је да је пољопривредна производња у 2011. имала раст од 0,8 одсто.

Вредност радова изведених у грађевинарству у 2011. бележи раст од 17,7 одсто, а промет у трговини на мало бележи пад и то од 17,6 одсто, док је промет у трговини навелико имао раст. У сектору услуге смештаја и исхране у 2011. забележен је раст од 1,5 одсто, а број ноћења је порастао за 4,2 одсто. Сектор за саобраћај и складиштење је имао раст физичког обима од 8,1 одсто, као и делатност телекомуникација од 15,6 одсто.

Индустријска производња у новембру 2011. већа је за 2,2 одсто у односу на исти период лане, а у односу на просек 2010. већа је за 9,7 одсто. Промет робе у трговини на мало у Србији у новембру ове године је у односу на 2010. мањи у текућим ценама за 9,1 одсто, а у сталним ценама за 16,4 одсто. У периоду јануар-новембар ове године промет робе у трговини на мало мањи је у односу на прошлу годину у текућим ценама за седам одсто, а у сталним ценама за 16,7 одсто. Реалан раст БДП у трећем кварталу ове године у односу на исти период претходне године износио је 0,5 одсто.

Период јануар/новембар 2011 - јануар/новембар 2010.

Просечна зарада исплаћена у периоду јануар-новембар 2011. године у Републици Србији, у односу на просечну зараду исплаћену у периоду јануар- новембар 2010. године, номинално је већа за 11,2%, а реално је мања за 0,3%.

Просечна зарада без пореза и доприноса исплаћена у периоду јануар- новембар 2011. године у Републици Србији, у односу на просечну зараду без пореза и доприноса исплаћену у периоду јануар- новембар 2010. године, номинално је већа за 11,3%, а реално је мања за 0,2%.

И током новембра најплаћенији су били директори, односно управљачке делатности и саветовање. Њихов просек је био 81.300 динара, али је занимљиво да су у октобру зарадили десет хиљада више. Банкарски су други на лествици с просечном платом од 76.036 динара, а прате их запослени у ваздушном саобраћају. „Авијатичари“ су зарадили 75.266 динара, скоро две хиљаде мање него у октобру. Ни дуванијери са дуплим просеком, 73.998 динара, не могу да се жале. Пети најплаћенији посао у Србији је – удруживање. Ангажовани у разним удружењима приходовали су у просеку 73.955 динара.

На супротном крају српске привреде су запослени у заштитним и истражним делатностима. Њихове две плате, 18.673 динара, не достигну ни просек у земљи. Не исплати се у Србији много ни припремати храну и пиће, јер се ова професија на крају месеца „одужи“ са свега 20.020 динара. Прерада дрвета је радницима донела плату од 20.479 динара, а производња одеће свега 225 динара више. До званичног просека, поред још најмање десет занимања, не могу да догурају ни помоћне делатности у финансијским услугама.

Просечне зараде по запосленом у Републици Србији, по делатностима	Зараде		Зараде без пореза и доприноса	
	XI 2011	I-XI 2011	XI 2011	I-XI 2011
Укупно	53239	51994	38363	37455
Пољопривреда, шумарство и рибарство	47899	43235	34522	31115
Рударство	77488	80524	55292	57375
Прерађивачка индустрија	45223	44588	32891	32339
Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	90242	91096	64140	64712
Снабдевање водом и управљање отпадним водама	50318	48138	36229	34659
Грађевинарство	46363	45011	33302	32380
Трговина на велико и мало и поправка моторних возила	38803	38635	28331	28201
Саобраћај и складиштење	57174	56277	41209	40678
Услуге смештаја и исхране	28331	28438	20696	20792
Информисање и комуникације	76855	73150	55056	52373
Финансијске делатности и делатност осигурања	98529	98511	71041	70895
Пословање некретностима	59895	60853	42852	43516
Стручне, научне, информационе и техничке делатности	67260	67250	48732	48829
Административне и помоћне услужне делатности	41684	39060	30050	28260
Државна управа и обавезно социјално осигурање	67246	64696	48083	46212
Образовање	54790	52952	39228	37922
Здравствена и социјална заштита	55104	52988	39488	37992
Уметност, забава и рекреација	51733	50692	37239	36574
Остале услужне делатности	37228	35344	27106	25751

ZARADE OČEKIVANO VEĆE

• Decembarska primanja uvećala trinaesta plata • Poslednja prošlogodišnja plata u odnosu na novembar u Beogradu „skočila“ 13,9 odsto • (Beo)gradski prosek 53.979 dinara • Potrošačka korpa i dalje nadmašuje prosek i to za 1.679 dinara • Najveće plate na Vračaru, najmanje u Doljevcu

Prosečna zarada isplaćena u decembru 2011. godine u Republici Srbiji iznosi 61.116 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u novembru 2011. godine, nominalno je veća za 14,8%, a realno je veća za 15,6%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u decembru 2011. godine u Republici Srbiji iznosi 43.887 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u novembru 2011. godine, nominalno je veća za 14,4%, a realno je veća za 15,2%.

Najviše prosečne zarade u decembru u Srbiji isplaćene su zaposlenima u beogradskoj opštini Vračar – 63.807 dinara, a najniže u Doljevcu, u Nišavskom okrugu – 23.557 dinara, pokazali su podaci Republičkog zavoda za statistiku (RZS). Opštine sa najvišim platama, pored Vračara, su i beogradske opštine Stari grad sa 62.964 dinara, Novi Beograd – 61.613 dinara, Surčin – 57.228 dinara i Savski venac – 56.348 dinara. Među opštinama sa najnižim platama, osim Doljevca, su i Arilje sa 24.919 dinara, Plandište – 24.958 dinara, Rača – 25.710 dinara i Malo Crniče – 25.813 dinara.

Posmatrano po delatnostima, najveće prosečne zarade imali su zaposleni u delatnosti udruženja – 115.095 dinara, a najmanje zaposleni u zaštitnim i istražnim delatnostima – 18.918 dinara. U vrhu po visini plate su i zaposleni u proizvodnji duvanskih proizvoda – 107.751 dinara, u upravljačkim delatnostima i savetovanju – 103.638 dinara, finansijskim uslugama, osim osiguranja i penzijskih fondova – 91.076 dinara, zaposleni u proizvodnji kokska i derivata nafte – 80.128 dinara.

Među onima sa najnižim zaradama su i zaposleni u preradi drveta i proizvoda od drveta, osim nameštaja – 20.133 dinara, zaposleni na pripremanju i posluživanju hrane i pića – 20.674 dinara, u pomoćnim delatnostima u finansijskim uslugama

i osiguranju – 21.259 i u proizvodnji kože i predmeta od kože – 21.740 dinara.

Dakle, najviše razloga da slave u prvim danima ove godine u glavnom gradu imali su stanovnici Vračara jer su, prema podacima Republičkog zavoda za statistiku, dobili najveće prosečne plate u prestonici. Sa decembarskom neto zaradom od 63.807 dinara postali su šampioni u statistici prestoničkih primanja, nadmašivši čak i Novobeograđane koji, kao po pravilu, uglavnom osvajaju tu titulu. Prvi iza njih po visini zarada našli su se žitelji Starog grada sa decembarskom platom od 62.964 dinara, dok su stanovnici Novog Beograda morali da se „uteše“ trećim mestom i prosečnim neto primanjima od 61.613 dinara.

Najmanji „beričet“ bio je u Sopotu gde je zarada bila 2,4 puta manja od vračarske. Morali su Sopoćani da se zadovolje sa prosečnih 26.834 dinara. Jedino što može da ih bar donekle uteši jeste činjenica da je gradski prosek u primanjima za 10.092 dinara nadmašio onaj u Srbiji, koji iznosi 43.887 dinara. Decembarske plate u odnosu na novembar u Beogradu su „skočile“ za 13,9 odsto.

Od 17 beogradskih opština, u osam je premašen mesečni gradski prosek u primanjima koji iznosi 53.979 dinara. Ali, potrošačka korpa i dalje nadmašuje ovaj prosek i to za 1.679 dinara. To znači da od decembarske plate osnovne životne namirnice kojima će napuniti korpu neophodnu da četvoročlana porodica „izgura“ mesec mogu kupiti u samo šest opština – Vračaru, Starom gradu, Novom Beogradu, Zemunu, Savskom vencu i u Surčinu. Stručnjaci upozoravaju da ipak treba biti oprezan u „rasipanju“ kućnog budžeta jer skok decembarskih plata od 13,9 odsto (u Srbiji 14,4 odsto) može zavarati novčanik. Staro je pravilo, kažu, da su decembar-ske, a ponekad i junske, zarade veće. U „srećnim“ firmama zbog isplate takozvane 13. plate ili regresa, a u većini srpskih preduzeća zbog isplate zaostalih primanja.

Period decembar 2011 - decembar 2010. godine

Prosečna zarada isplaćena u decembru 2011. godine u Republici Srbiji, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u decembru 2010. godine, nominalno je veća za 11,2%, a realno je veća za 3,9%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u decembru 2011. godine u Republici Srbiji, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u decembru 2010. godine, nominalno je veća za 10,9%, a realno je veća za 3,6%.

Period januar/decembar 2011 - januar/decembar 2010. godine

Prosečna zarada isplaćena u periodu januar–decembar 2011. godine u Republici Srbiji, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u periodu januar–decembar 2010. godine, nominalno je veća za 11,1%, a realno je veća za 0,1%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u periodu januar–decembar 2011. godine u Republici Srbiji, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u periodu januar–decembar 2010. godine, nominalno je veća za 11,2%, a realno je veća za 0,2%.

Prosečna zarada u 2011. godini 37.976 dinara

Prosečna neto zarada u Srbiji u 2011. godini iznosila je 37.976 dinara, što je u odnosu na prethodnu godinu realno povećanje od 0,2 odsto, objavljeno je u najnovijem Biltenu javnih finansija. Posmatrano u evrima, prosečna neto zarada iznosila je 373 evra. Prosečna neto zarada u javnom sektoru iznosila je 43.506 dinara i realno je smanjena za 1,5 odsto. U decembru 2011. godine prosečna neto zarada iznosila je 43.887 dinara, što je u odnosu na prethodni mesec sezonski uslovljeno realno povećanje od 15,2 odsto. Istovremeno, prosečna neto zarada u javnom sektoru je realno povećana za 13,2 odsto i iznosila je 49.595 dinara.

U 2011. godini u odnosu na prethodnu godinu u okviru javnog sektora realni pad prosečnih neto zarada zabeležen je u sledećim oblastima - javnim lokalnim preduzećima, za 4,4 odsto, administraciji na svim nivoima, 0,7 odsto, obrazovanju i kulturi, 4,2 odsto, i zdravstvenom i socijalnom radu, 2,3 odsto.

	Prosečne zarade				Prosečne zarade bez poreza i doprinosa			
	RSD		Indeksi		RSD		Indeksi	
	XII 2011	I-XII 2011	XII 2011	I-XII 2011	XII 2011	I-XII 2011	XII 2011	I-XII 2011
	XI 2011	I-XII 2010	XI 2011	I-XII 2010	XI 2011	I-XII 2010	XI 2011	I-XII 2010
Republika Srbija	61116	52733	114,8	111,1	43887	37976	114,4	111,2
Srbija - Sever	67712	58603	114,4	110,4	48734	42139	114,5	110,5
Beogradski region	74979	65338	113,7	110,4	53979	46986	113,9	110,6
Region Vojvodine	59933	51393	115,5	110,5	43119	36950	115,5	110,7
Srbija – Jug	52494	45037	115,5	112,5	37553	32518	114,2	112,5
Reg Šumadije i Zapadne Srbije	52411	44448	116,6	112,3	37315	32175	114,3	112,4
Region Južne i Istočne Srbije	52600	45764	114,2	112,7	37852	32941	114,1	112,6
Reg Kosovo i Metohija	-	-	-	-	-	-	-	-
Grad Beograd	74979	65338	113,7	110,4	53979	46986	113,9	110,6
Grad Novi Sad	71682	60524	117,7	110,8	51668	43600	117,9	111,1
Grad Niš	53104	46211	114,7	114,6	38210	33275	114,8	114,2
Grad Kragujevac	68477	50752	133,7	115,9	50955	36918	136,9	116,9

Prosečne zarade po zaposlenom u Republici Srbiji, po delatnostima	Zarade		Zarade bez poreza i doprinosa	
	XII 2011	I-XII 2011	XII 2011	I-XII 2011
Ukupno	61116	52733	43887	37976
Poljopoprireda, šumarstvo i ribarstvo	50970	43857	36467	31545
Rudarstvo	81486	80605	58102	57436
Prerađivačka industrija	53040	45269	37876	32785
Snabdevanje električnom energijom, gasom i parom	93099	91264	66209	64837
Snabdevanje vodom i upravljanje otpadnim vodama	53120	48555	38146	34950
Gradevinarstvo	54727	45796	39437	32950
Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila	43602	39010	31833	28475
Saobraćaj i skladištenje	60168	56597	43567	40915
Usluge smeštaja i ishrane	30524	28588	22317	20902
Informisanje i komunikacije	80445	73773	57853	52841
Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja	116336	99978	83563	71938
Poslovanje nekretninama	67680	61321	48392	43850
Stručne, naučne, informacione i tehničke delatnosti	79586	68220	57953	49547
Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	40696	39197	29305	28347
Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje	73375	65427	52339	46728
Obrazovanje	56782	53273	40674	38152
Zdravstvena i socijalna zaštita	73521	54691	52789	39220
Umetnost; zabava i rekreacija	62683	51678	45063	37272
Ostale uslužne delatnosti	44554	36014	32260	26225

ПИТАЊЕ: Да ли запосленом у школи који је у радном односу на одређено време до коначности одлуке о избору кандидата по конкурсу мора престати радни однос даном коначности те одлуке или може остати у радном односу до ступања на рад изабраног кандидата?

ОДГОВОР: Језичким и логичким тумачењем одредбе члана 132. став 1. тачка 2) Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 72/09 и 52/11), према којој се радни однос на одређено време у установи за образовање и васпитање може засновати до преузимања запосленог, односно до коначности одлуке о избору кандидата по конкурсу, може се закључити да запосленом који је у радни однос на одређено време примљен на основу те законске одредбе радни однос престаје чим одлука о избору кандидата по конкурсу постане коначна.

Међутим, циљним тумачењем наведене одредбе долазимо до другачијег тумачења. Ако, наиме, поставимо питање циља ради којег је предвиђен овај случај заснивања радног односа на одређено време, без сумње ћемо доћи до одговора да је законодавац то учинио да би до обезбеђивања лица које ће бити изабрано по конкурсу неко обављао послове за чије је обављање расписан конкурс. Ако сада поставимо питање када се може сматрати да је установа обезбедила лице које ће обављати те послове на неодређено време, то свакако неће бити дан коначности одлуке о избору тог лица. Такав закључак недвосмислено следи из чињенице да по коначности одлуке о избору, а пре закључења уговора о раду (дакле – пре заснивања радног односа) и ступања на рад, изабрани кандидат треба да достави доказ о поседовању психичке, физичке и здравствене способности за рад са децом и ученицима (члан 120. став 4, у вези са ставом 1. тачка 2) а потом и да закључи уговор о раду. Тек тада ће изабрани кандидат засновати радни однос и стећи својство запосленог у установи. Поред тога, изабрани кандидат и по закључењу уговора о раду може бити оправдано спречен да ступи на рад. Најзад, установа се може и договорити с изабраним кандидатом да он не ступа одмах на рад, ако за такав договор постоје оправдани разлози (на пример потреба да наставник који је изводио наставу до пред крај полугодишта закључи оцене ученицима). Због тога сматрамо да установа неће поступити незаконито ако под наведеним условима не прекине радни однос запосленог на одређено време, односно задржи тог запосленог у радном односу све док изабрани кандидат не ступи на рад.

Али, установа ће поступити противправно ако изабрани кандидат жели да ступи на рад одмах по закључењу уговора о раду, а установа из било којих разлога то не жели да му омогући. На тај начин би изабраном кандидату било ускраћено остваривање права из радног односа, пошто запослени остварује права и обавезе из радног односа тек даном ступања на рад (члан 34. став 1. Закона о раду „Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 и 54/09).

ПИТАЊЕ: Да ли је директор школе који је између више кандидата, који испуњавају услове из конкурса, примио у радни однос по том конкурсу кандидата који је његов блиски рођак прекршио закон?

ОДГОВОР: Чињеница да је директор установе примио у радни однос по конкурсу кандидата који је његов блиски рођак не указује сама по себи на злоупотребу његових законских овлашћења, ако изабрани кандидат испуњава све услове за пријем у радни однос.

Из образложења: Према утврђеном чињеничном стању, директор тужене установе за образовање и васпитање примио је у радни однос, по расписаном конкурсу, свог блиског сродника. Примљени кандидат испуњавао је све услове конкурса.

У тужби поднетој ради поништења одлуке о пријему у радни однос истиче се да је директор, примивши блиског сродника као једног од више кандидата, злоупотребио своје законска овлашћења. Првостепени суд је одбио тужбени захтев, а против такве одлуке тужиља је изјавила жалбу.

По оцени Апелационог суда, супротно наводима жалбе, у овом случају је спроведен поступак пријема у радни однос по конкурсу у складу са правилима Закона о основама система образовања и васпитања који је примењиван у време када је конкурс објављен и у време када су донете оспорене одлуке („Службени гласник РС“, бр. 62/03 са изменама и допунама). Поступајући у складу са овлашћењима из члана 122. наведеног закона, директор тужене установе је правилно поступио када је у радни однос по конкурсу примио кандидата који је његов блиски сродник, с обзиром на то да и он испуњава све услове предвиђене Правилником о систематизацији радних места код тужене и све услове који су наведени у конкурсу за пријем у радни однос на пословима васпитача – приправника.

Супротно наводима жалбе, приликом одлучивања о избору кандидата за рад на пословима за које је расписан конкурс директор тужене није злоупотребио дискреционо право избора због тога што је од пријављених кандидата изабрао блиског сродника, јер та околност само по себи не указује на исказану самовољу, необјективност и пристрастност код избора, будући да је и изабрани кандидат, као и тужиља, испуњавао све услове за пријем у радни однос, наведене у конкурсу и утврђене Правилником о систематизацији радних места код тужене установе. Због тога нема основа ни за закључак да је таквим избором директор

довео у неједнак положај тужиљу и друге кандидате у односу на изабраног кандидата.

Оспорене одлуке су правилне и законите и због тога што правила Закона о основама система образовања и васпитања, Закона о раду нити општи акти тужене не искључују рад блиских сродника па и деце директора у истој установи за образовање и васпитање.

Поред тога, у овом случају се не може сматрати да директор тужене није имао у виду најбоље интересе установе при избору кандидата, као што се не може сматрати ни да је због тога што је за пријем у радни однос у овом случају изабран блиски сродник директора тужене угрожено успешно обављање делатности установе – за случај да та околност утиче на рад установе, директор, који је по правилима Закона о основама система образовања и васпитања одговоран за законитост рада и за успешно обављање делатности установе, може бити изложен одговорности пред органом управљања и Министарством просвете, односно то би могли бити разлози за престанак његове дужности разрешењем од стране органа управљања тужене установе. (*Пресуда Апелационог суда у Нишу, Гж1. 729/10 ог 12. маја 2010*)

ПИТАЊЕ: Да ли се радни стаж остварен у иностранству рачуна као основ за јубиларну награду?

ОДГОВОР: Законом није утврђено да ли запослени који је остварио стаж у иностранству има право на јубиларну награду, већ се то право регулише општим актом.

Чланом 108. став 1. тачка 4. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 и 54/09) прописано је да запослени има право на увећану зарату у висини утврђеној општим актом и уговором о раду по основу времена проведеног на раду за сваку пуну годину рада остварену у радном односу – 0,4% од основнице.

У члану 204. став 1. Закона, прописано је да запослени има радњу књижицу коју приликом заснивања радног односа предаје послодавцу. У радну књижицу се поред осталог уписују и подаци о радном стажу оствареном у радном односу код послодавца. На основу тих података, који су на прописан начин унети у радну књижицу као јавну исправу, послодавац је обавезан да запосленом исплаћује увећану зарату по основу времена проведеног на раду за сваку пуну годину рада оствареног у радном односу. Радни однос остварен у иностранству у радну књижицу уписује Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, на основу података од иностраног послодавца са земљом са којом је закључена међународна конвенција о социјалном осигурању, а вршена је уплата доприноса за социјално осигурање на основу решења о уплати доприноса. У случају да запослени из одређених разлога не поседује радну књижицу, време проведено у радном односу може да се докаже и на основу других исправа којима се са сигурношћу може утврдити да је запослени био у радном односу.

Напомињемо да се године рада остварене у радном односу на територији бивших република СФРЈ, које је запослени остварио до дана отцепљења, признају приликом утврђивања процента увећања зараде по основу минулог рада, а да се ово право признаје од дана подношења доказа послодавцу.

Према томе право на јубиларну награду, услови, критеријуми или мерила за исплату и висина јубиларне награде утврђују се колективним уговором, односно правилником о раду. То значи да законом није утврђено да ли запослени који је остварио стаж у иностранству има право на јубиларну награду, већ се то право регулише општим актом. (*Мишљење Министарства рада и социјалне њолишике, бр. 011-00-718/2011-02 ог 13. септембра 2011*)

ПИТАЊЕ: Које се приступнице сматрају важећим приликом утврђивања репрезентативности синдиката и да ли запослени може бити члан два синдиката, ако је потписао приступнице два синдиката, или није потписао исписницу за први, а потписао приступницу за други синдикат?

ОДГОВОР: Приликом утврђивања репрезентативности синдиката запослени се рачуна у чланство оног синдиката којем је последњем приступио.

Чланом 218. став 2. Закона о рад („Службени гласник РС“ број 24/05, 61/05 и 54/09) прописано је да приликом утврђивања репрезентативности на основу броја чланова приоритет има последња потписана приступница синдикату.

Дакле, приликом утврђивања репрезентативности броји се последња потписана приступница синдикату, тј. запослени се рачуна у чланство оног синдиката којем је последњем приступио. Чињеница да се поједини чланови синдиката учлањују у различите синдикате из разлога добијања новчаних позајмица и на одређено време, не утиче на другачију примену наведене одредбе Закона, већ је унутрашња ствар синдиката и његовог чланства и међусобних односа различитих синдиката.

Такође, начин искључења и брисања чланова из синдиката није регулисан Законом о раду, већ општим актом синдиката. (*Мишљење Министарства рада и социјалне њолишике, бр. 110-00-00050/2011-02 ог 22. фебруара 2011*)

DEDA MRAZ DOBIO OTKAZ

Dobiti otkaz u Americi, gde je skoro 10 odsto nezaposlenih, ne bi izazvalo iznenađenje, da radno mesto nije izgubio Deda Mraz i to zbog zbivanja laskivnih šala. Džon Tumi, 68-godišnjak koji već punih 20 godina pred božićne i novogodišnje praznike uspešno igra ulogu Deda Mraza u robnoj kući lanca „Mejsiz” u San Francisku, morao je - i uspeo - da nađe novog poslodavca.

Tumiju su u „Mejsizu” rekli da im njegove usluge više neće biti potrebne, pošto se na njegovu ponašanje požalio jedan stariji bračni par, koji je seo Deda Mrazu u krilo. „Kada sam upitao te starije ljude koji su mi seli u krilo, da li su bili dobri, oni su rekli: „Jesmo Deda Mraze”, našta sam im ja uzvratio: „Uuu, to baš ne valja”, izjavio je Tumi lokalnim medijima.

„Onda, ako pitaju zašto je Deda Mraz tako veseo, ja se šalim da je to zato što znam gde svi nevaljali dečaci i devojčice stanuju”, dodao je on i rekao da je to prvi put da se neko požalio na tu šalu. Tumi ističe da se nikada tako ne šalio kada mu u krilo sede deca. Svima kojima je on nedostajao, laknulo je kad se pročulo da je Tumiju ponudeno da, za dvostruko veću platu, do Božića bude Deda Mraz u restoranu „Lefti O'Doul”, nekoliko blokova udaljenom od „Mejsiza”. On će, istovremeno, biti portparol velike dobrotvorne akcije namenjene uglavnom deci. Vlasnik restorana Nik Bovis izjavio je da Tumijeva popularnost izuzetno pomogla akciji prikupljanja igraćaka za ugroženu decu. Kontrolerzni otkaz nije sprečio mnoge odrasle i decu da čekaju u redu da Tumiju, u kostimu Deda Mraza, sednu u krilo. On je, u međuvremenu, bio gost u TV šou Džeja Lenoa. Bovis kaže da Tumi može da zbija šale kakve hoće i dodaje da ne brine zbog njegovog smisla za humor. „On zna da razlikuje dobro i loše”, istakao je novi poslodavac otpuštenog Deda Mraza.

NEMCI BOJKOTOVALI DEDA MRAZA

Jedno katoličko udruženje u Nemačkoj organizovalo je bojkot Deda Mraza, smatrajući ga simbolom potrošačkog društva koji nema nikakve veze sa izvornim likom svetog Nikole. Na Internet sajtu udruženja „Bonifatijusverk” je navedeno da sveti Nikola „podstiče ljude na dobrotu, na ljubav prema bližnjima i na darivanje sreće”, a ne na nekontrolisanu kupovinu kao što to čini Deda Mraz koji je izgubio svaku hrišćansku vrednost.

Deda Mraz svoj lik debeljuškastog starca bele brade u crvenom odelu, duguje američkom karikaturisti Tomasu Nast koji ga je tako prikazao u 19. veku, a potom ga je proizvođač bezalkoholnih pića Koka-kola, popularizovao širom sveta.

DECA ROĐENA U LETO SU LOŠIJI ĐACI

Deca u Engleskoj koja su rođena u letnjem periodu su lošiji đaci, pokazuje nova studija. Deca koja su rođena u avgustu imaju za tri puta lošije ocjene od dece koja su rođena u septembru. Deca rođena u tom mesecu imaju za 20 posto manje šanse da se upišu na neki od prestižnijih fakulteta od dece rođene u nekom drugom mesecu. Studija pokazuje da su deca rođena u avgustu takođe sramežljivija i imaju mnogo manje samopouzdanja od svojih vršnjaka. Izveštaji nezavisnih finansijskih istraživača pokazali su da postoji ogromna razlika primanja između ljudi koji su rođeni u leto i onih koji su rođeni tokom nekog drugog godišnjeg doba.

„Ovo nam ukazuje na to da deca koja su rođena u avgustu mogu tokom celog života imati lošije rezultate od dece koja su rođena u septembru”, rekla je jedna od članica istraživačkog tima, Claire Crawford, prenosi BBC. Ovo istraživanje finansirala je Nuffield fondacija, a krajnji cilj je da se odredi uticaj meseca u kojem smo rođeni na naše uspehe.

DVA DEDA MRAZA PREBILI ČUVARA KRALJEVSKE PALATE

Dvojica muškaraca obučeni kao Deda Mraz napali su tokom božićnih praznika čuvara Kraljevske palate u Stokholmu i oteli mu pušku, prenosi agencija AP. Portparol stokholmske policije Anders Kruk izjavio je da se još ne zna kako su napadači uspeali da prođu do samog dvorca gde su čuvara pretukli pre nego što su mu oteli pušku i pobjegli u nepoznatom pravcu. Kruk je dodao da lopovi nisu pokušavali da uđu unutar same palate i da za sada nema osumnjičenih. Kraljevska palata je samo zvanična rezidencija švedskih monarha, dok oni zapravo žive u palati Drotingolm van glavnog grada zemlje.

DEDA MRAZ OPLJAČKAO BANKU „DA BI ISPLATIO PATULJKE”

Nepoznati muškarac maskiran u Deda Mraza, opljačkao je banku u Nešvilu, tražeći pare kako bi mogao „da plati svoje patuljke pomoćnike”. Pljačkaš visok oko 185 cm, koga je snimila sigurnosna kamera, bio je od glave do pete obučen kao Deda Mraz i imao je naočare za sunce. Ušao je u deset sati ujutru u banku SunTrust u Nešvilu,

i tražio novac tvrdeći da mu treba jer mora da plati svoje male pomoćnike. „Uzeo je svoju crvenu torbicu i izvukao pištolj, i rekao svima da budu mirni. Tražio je da se pare stavljaju u vreću. Bilo je neverovatno, bio je čak i srdačan, što je zastrašujuće” kazala je svedok Ričlin Džons. Nakon što je napunio svoju torbu parama, „Deda Mraz” je pobjegao, ali ne sankama već sivim kolima. FBI je potvrdio da istražuju pljačku, u kojoj niko nije povređen.

SIROMAŠNI – OPTIMISTI, BOGATI – PESIMISTI!

Istraživanje o raspoloženju ljudi prema ekonomskoj krizi koje je britanski javni servis BBC sproveo u 25 zemalja sveta pokazalo je da su Francuzi, Japanci i Britanci najveći pesimisti, dok je među stanovnicima zemalja u razvoju, poput Kenije, Nigerije i Egipta, mnogo više optimista. Jedini izuzetak među bogatim zemljama je Nemačka u kojoj je 35 odsto anketiranih izjavilo da očekuje bolje dane, dok je veoma mali broj ispoljilo pesimistički stav. Najviše je, međutim, onih koji očekuju mešavinu dobrih i loših vremena u budućnosti. U siromašnim zemljama, pak, optimista ima više nego pesimista. Tako se u Nigeriji više od 70 odsto anketiranih uzda u bolje dane. U Rusiji, Cileu i Ekvadoru broj optimista jedva da premašuje broj pesimista. Istraživanje, kojim je bilo obuhvaćeno 25.000 ljudi, realizovano je u periodu od jula do septembra ove godine.

STUDENTI POZIRANJEM ZA EROTSKI KALENDAR PROMOVISALI FAKULTET

Grupa studenata i studentkinja iz Drezdena, skinula se za najnoviji kalendar „Geist is geil”, što u prevodu znači „Znanje je seksi”, koji navodno treba da promovise visoko obrazovanje u Saksoniji, preneli su lokalni mediji. U snimanju je učestvovalo 24 studenta sa Tehničkog Univerziteta u Drezdenu, od čega su polovina muškarci, a polovina devojke, jer kalendar ima i mušku i žensku sliku, u zavisnosti od toga kako se okači. Kalendar je delo fotografa Tonija Krešmera, koji već sada uzima prijave za izdanje za 2013. godinu. „Jedini uslov da bi nečija slika osvanula u kalendaru je, da je on student na Univerzitetu u Saksoniji i da dobro izgleda”, rekao je Toni za list „Sächsische Zeitung”. Dok kritičari smatraju da je ovaj nekonvencionalan način promocije visokog školstva degutant, u novembarskog izdanju nemačkog Plejboja osvanule su fotografije „nemačkih najlepših studentkinja”.